

Sainpas sanottua

SIRPA HÄGGBLOM
HANNA PALONEVA

SUOMEN KIELEN KESKUSTELUOPPIKIRJA

1 A. Mieti hetki, miten jatkaisit lausetta. Voit kirjoittaa ajatuksiasi viivoille. Valmistaudu puhumaan.

1. Minä olen _____
2. Minä tykkään _____
3. Lempisanani suomen kielessä on _____
4. Yleensä puhun suomea _____
5. Suomen opiskelussa helpointa on _____
6. Kuuntelen suomea yleensä _____
7. Suomen kielen ääntämisessä on vaikeaa _____
8. On mukava puhua suomea, kun _____
9. Minusta on vaikea puhua suomea silloin, kun _____

B. Kerro A-kohdan vastaukset parillesi. Etsi sitten uusi pari ja kerro samat asiat hänelle. Puhu mahdollisimman monen opiskelijan kanssa.

2 A. Muistatko kysymyssanat? Kysy parilta kysymyksiä, jotka alkavat alla olevilla kysymyssanoilla.

Esimerkki: **Mille** laiturille bussi 550 tulee?
Kenelle sinä soitat viikonloppuna?

Kuka	Mitä	Missä	Milloin	Kuinka paljon	Kuinka
Millainen	Miksi	Miten	Mistä	Millä	Mille
Miltä	Onko	Minkävärinen		Minkämaalainen	
Minkä	Asutko				

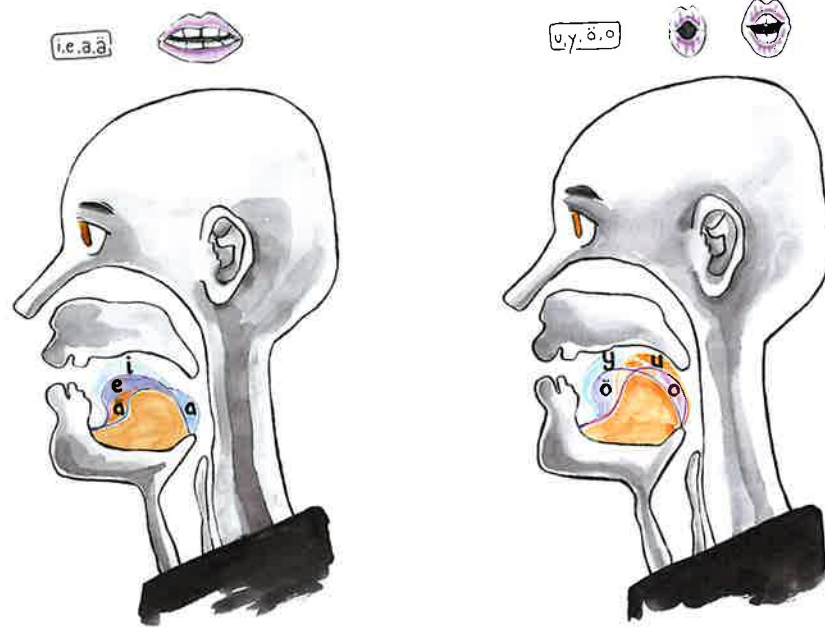
B. Kuka on samanlainen kuin sinä? Kysy kysymykset kurssikavereilta ja kirjoita nimi oikeassa muodossa viivalle. Kirjoita yksi nimi vain yhden kerran. Voit katsoa apua kysymyksiin laatikosta.

Kuka toinen kurssilla on samanlainen kuin sinä?

1. _____
on yhtä pitkä kuin minä.
2. _____
etunimi alkaa samalla kirjaimella kuin minun.
3. _____
on samanikäinen kuin minä.
4. _____
on asunut Suomessa yhtä kauan kuin minä.
5. _____
rakastaa samaa ruokaa kuin minä.
6. _____
kuuntelee samanlaista musiikkia kuin minä.
7. _____
tykkää samasta urheilulajista kuin minä.
8. _____
tulee kurssille samalla kulkuneuvolla kuin minä.
9. _____
on samenväriset silmät kuin minulla.

1. Kuinka pitkä sinä olet?
2. Millä kirjaimella sinun etunimi alkaa?
3. Minkä ikäinen sinä olet?
4. Kuinka kauan sinä olet asunut Suomessa?
5. Mitä ruokaa sinä rakastat?
6. Millaista musiikkia sinä kuuntelet?
7. Mistä urheilulajista sinä tykkäät?
8. Millä sinä tulet kurssille?
9. Minkäväriset silmät sinulla on?

3 Harjoittele vielä vokaaleja. Toista kuulemasi sanat kaksi kertaa.

- Voit harjoitella i:n ja y:n eroa pitämällä kielen paikallaan ja pyöristämällä huulia
- Voit harjoitella e:n ja ö:n eroa pitämällä kielen paikallaan ja pyöristämällä huulia
- Voit harjoitella ä-vokaalia sanomalla e ja sitten laskemalla vähän kieltä ja leukaa alas.

a

aijaa
kassalla
tasaraha
laita vaan

i

kiitti
kiire
rikosilmoitus

o

joo
no
odotas
oikealle omistajalle

y

yks
kytketty
pyörä

e

Terve!
viereen
henkeä
telineeseen

ä

tässä
pitää
Hyvää työpäivää!
Mikko Metsäläinen

u

Mitä kuuluu?
muuta
runkonumeroa

ö

töihin
löytää
henkilötiedot

4 A. Kuulet viisi keskustelua. Missä ne tapahtuvat? Yhdistä tilanne oikeaan kuvaan.

B. Lue nyt A-kohdan dialogit parin kanssa. Voitte tallentaa ne ja alkaa koota portfolioa.

1. Ravintolassa

- Hei! Syömään tulossa?
- Hei! Joo, kyllä. Meitä on 3 henkeä.
- Selvä. Tänne ikkunan viereen, tervetuloa. Saisiko olla alkuun jotain juotavaa?
- No joo, kaikille lasi kuohuvaa, kiitos.
- Talon kuohuviiniä saa laseittain. Kuiva espanjalainen Cava. Käviskö se?
- Sopii hyvin. Voitais ottaa myös ihan vettä, kiitos.
- Selvä. Tuon Teille samalla ruokalistat.

2. Kaupassa/kioskilla

- Hei!
- Hei! Onks teil tulitikkuja?
- Joo on, täällä kassalla. Riittääks yks aski?
- Joo riittää, kiitos.
- Tulisko muuta?
- Ei muuta tällä kertaa, kiitos.
- Se olis 60 senttiä.
- Tässä.
- Kiitos. Hei hei!
- Moikka!

3. Kahvilassa

- Hei!
- Terve! Mitä saisi olla?
- Yksi kahvi, kiitos.
- Tuleeko muuta? Meillä olisi tässä tuoreita voisilmäpullia.
- Aijaa, no, mut laita sitten vielä yks pulla.
- Sitten muuta?
- Ei muuta, kiitos.
- Se olis 5,40.
- Tässä tasaraha.
- Kiitos. Hauskaa päivänjatkoa!
- Kiitos samoin!

4. Poliisilla

- Numero 81. Hei!
- Hei! Mun pitäis tehdä varmaan rikosilmoitus kun mun pyörä on varastettu.
- Jaaha, no niin, tehdäänpä sitten. Otetaanpa ensin henkilötiedot. Nimi?
- Mikko Metsäläinen.
- Syntymäaika?
- 180882.
- Osoite?
- Kivikatu 11 A 19, 00700 Helsinki.
- Puhelin?
- 050 1291 812.
- Missäs se tapahtui?
- Mä jätin sen Oulunkylän aseman pyörätelineeseen ja kun tulin takaisin, se ei ollut enää siinä.
- Oliko se lukittu?

- Joo, oli, siinä pyörässä oli oma lukko ja se oli sitten vielä kytketty sellaisella ketjulukolla siihen telineeseen.
- Millainen pyörä se oli?
- Se oli sellainen tavallinen normaali-kokoinen sininen mummopyörä, jossa ei ollut vaihteita eikä käsijarrua.
- Onko sinulla tallessa sen pyörän runkonumeroa?
- Juu, odotas. Se on YH213T2589.
- Hyvä, kiitos. Näitä pyöriä varastetaan ihan koko ajan, joten voi olla, että se jostain löytyy, niin tuolla runkonumerolla se sitten löytää takaisin oikealle omistajalle, jos jossain tulee vastaan.
- Selvä, no kiitos paljon kuitenkin.
- Kiitos ja hei hei.
- Heippa.

5. Kadulla

- Moi Mari! Mä melkein kävelin sun ohi.
- Moi! Mitä kuuluu?
- Ihan hyvää. Just menossa töihin. Siellä on kiire päivä.
- Aijaa. Oot sä vielä siellä pankissa töissä?
- Oon joo. Mut nyt pitää oikeesti mennä. Jos mä laitan sulle viestiä myöhemmin?
- Okei, joo laita vaan. Hyvää työpäivää!
- Kiitti samoin! Viestitellään!

C. Ympyröi ne sanat tai lyhyet lauseet, jotka on vaikea lukea tai ääntää. Katsokaa ryhmässä, mitä sanoja tai lauseita ympyröitte, ja harjoitelkaa niitä yhdessä.

5 Kuulet fraaseja. Vastaa niihin suullisesti.

A. Kaverin kanssa.

B. Ravintolassa.

C. Kaupassa.

6 Kahden nopan reagointilautapeli. Heitä kahta noppaa ja keksi, mitä voisit sanoa suomeksi tässä tilanteessa. Ensimmäinen noppa määrittää vaakarivin ja toinen pystyvirin.

	1	2	3	4	5	6
1	Olet kioskilla ja haluat ladata bussilippua.	Olet terveyskeskuksen jonossa ja puhut toiselle potilaalle.	Myyjä kysyy kassalla, onko sinulla kanta-asiakas-korttia.	Olet kirjastossa ja haluaisit puhua rauhassa puhelimesta.		Olet postissa ja saat paketin, joka on rikki. Mitä sanot?
2		Olet uimahallin kassalla.	Olet junassa ja joku istuu sinun paikalla.	Ajat polkupyörällä ja ketjut irtaavat. Miten voit pyytää apua?	Sinulla on kiire ja haluat kioskilta kahvia.	Olet kaupan kassalla ja huomaat, että lompakkosi jäi kotiin.
3	Istut kahvilassa ja haluaisit lukea lehteä, joka on naapuripöydässä.		Joku yrittää etuilla sinua jonossa.	Haluat viedä ystävälle kukkia, mitä kysyt kukka-kaupassa?	Olet ostamassa lippua auto-maatista ja et ymmärrä, miten se toimii.	Näet parhaan kaverisi inhottavan ex-puolison kadulla.
4	Näet vanhan työkaverin kauppakeskuksessa.	Seisot bussissa ja sinulle tulee huono olo.	Olet koiran kanssa ulkona. Mitä puhut toiselle koiran omistajalle?	Näet kaupassa kurssikaverisi.		Haluat ostaa kioskilta karkkia.
5	Jonkun koira hyppäsi sinua päin ja housuihisi tuli tahra. Mitä sanot?	Pankkiautomaatti nielaisi sinun korttisi.	Yrität mennä kuntosalille, mutta et löydä sisäänkäyntiä mistään. Mitä kysyt?	Et löydä vessaa.	Olet kassalla. Mitä sanot?	
6	Bussin ovi ei aukea, kun se tulee pysäkillä.		Istut kahvilassa puheliaan vanhuksen viereen. Mitä puhutte?	Joku pudotti lompakon, kun lähti bussista.	Näet vanhan tutun kassa-jonossa.	Sataa kaatamalla ja seisot bussipysäkillä. Mitä puhut ihmisten kanssa?

7 Täydennä lyhyet keskustelut.

1. Kioskilla

- Asiakas: Terve! Mä lataisin tätä bussikorttia.
- Myyjä: _____
- Asiakas: Yksi kuukausi riittää.
- Myyjä: _____
- Asiakas: _____
- Myyjä: Kiitos. Hei hei!

2. Bussipysäkillä

- Sinä: _____
- Toinen matkustaja: Ei oo vielä mennyt. Mä odotan samaa bussia.
- Sinä: _____
- Toinen matkustaja: _____

3. Ravintolassa

- Tarjoilija: Maistuiko?
- Asiakas: _____
- Tarjoilija: _____
- Asiakas: Ei muuta kiitos. Saisinko laskun?
- Tarjoilija: _____

4. _____ (täydennä itse)

- _____ : _____
- _____ : _____
- _____ : _____
- _____ : _____
- _____ : _____

8

A. Kysymyssanojen kertaus. Yhdistä kysymyslauseen alku ja loppu.

1. Mikä	☒ 1 sinun nimi on?
2. Mikä	☐ sinä olet kotoisin?
3. Kuka	☐ koulu on?
4. Kuinka	☐ päivä tänään on?
5. Missä	☐ matkustat Saksaan?
6. Mitä	☐ kurssin opettaja on?
7. Miksi	☐ pysäkiltä bussi lähtee?
8. Milloin	☐ kieltä sinä puhut?
9. Millainen	☐ monta opiskelijaa kurssilla on?
10. Mistä	☐ bussilla tulit tänään kurssille?
11. Mihin	☐ tämä bussi menee?
12. Millä	☐ olet kurssilla?
13. Miltä	☐ maa Suomi on?

B. Kirjoita kysymyslauseet loppuun. Kysy kysymykset parilta.

1. Kuka _____
2. Mitä _____
3. Missä _____
4. Milloin _____
5. Kuinka paljon _____
6. Kuinka _____
7. Millainen _____
8. Miksi _____

9. Miten _____
10. Mistä _____
11. Millä _____
12. Mille _____
13. Miltä _____
14. Minkä _____
15. Onko _____
16. Asutko _____
17. Minkävärinen _____
18. Minkämaalainen _____

9 A. Muistatko tavallisia verbirektioita? Yhdistä oikein.

1. Katson paljon	☐ Lappiin.
2. Rakastan	☐ hajuvettä?
3. Äiti inhoaa	☐ uudesta ruokakaupasta.
4. Tykkään pelata	☐ kaupasta.
5. Me soitamme	☐ viulua.
6. Käytäkö	☐ suomen kieltä.
7. Te teette	☐ junalla?
8. Pidän	☐ kirjastossa?
9. Tykkään	☐ suklaasta.
10. Pekka tulee kohta	☐ jalkapalloa.
11. Ostan maitoa	☐ tatuointeja.
12. Mennäänkö	☐ hyvältä.
13. Matkustan huomenna	☐ elokuvia.
14. Käytkö paljon	☐ sinusta.
15. Asun	☐ loistavalta!
16. Odotan vielä	☐ bussia.
17. Sinä näytät tänään	☐ ravintolaan syömään?
18. Idea kuulostaa	☐ Suomessa.
19. Mennäänkö	☐ tosi hyvä ruokaa.

B. Kirjoita laatikon verbit oikeiden kysymyssanojen alle.

katsoa	tulla	kysyä	auttaa	inhota
rakastaa	sanoa	tykätä	matkustaa	kertoa
pelata	näyttää	ajaa	tutustua	puhua
soittaa	tehdä	tuntuu	ostaa	mennä
pitää	käydä	kuulostaa	olla	asua

Mitä? Ketä?	Mistä? Kenestä?	Mihin? Keneen?
<u>katsoa</u>		

Miltä? Keneltä?	Tavallisia verbirektioita	Missä?

Mille? Kenelle?	Millä? Kenellä?

10 Rektioverbikilpailu. Testaa, osaatko jo tavallisimmat verbirektiot! Voitte sopia yhteisen aikarajan. Jokaisesta oikeasta vastauksesta saa yhden pisteen.

- Minä rakastan
a) sinut.
b) sinua.
- a) Etsisitkö minulle illalla?
b) Soittaisitko minulle illalla?
- Unohdin avaimet
a) kotiin.
b) kotona.
- Tulitko kurssille
a) junaa?
b) junalla?
- Jos olet myöhässä, kerro
a) opettajalle.
b) opettajasta.
- Pidätkö sinä
a) kahvista?
b) kahvia?
- Soitatko sinä
a) huilusta?
b) huilua?
- Oletko sinä asunut kauan
a) Suomessa?
b) Suomea?
- Kysy
a) kaveriin.
b) kaverilta.
- Menetkö illalla
a) elokuvista?
b) elokuviin?
- Puhutko
a) puhelinta?
b) puhelimessa?
- Ostin nämä kengät
a) torissa.
b) torilta.
- Käyn usein
a) kuntosalilla.
b) kuntosalia.
- Luetko usein
a. kirjaa?
b. kirjaan?
- a) Mihin
b) Mitä sinä etsit?
- Osaatko puhua
a) ranskaa?
b) ranskan?
- Tutustuin
a) hänet
b) häneen viime kesänä.
- Inhoan
a) hämähäkkejä.
b) hämähäkkien.
- a) Mistä
b) Mihin sinä käytät kännykkää eniten?
- Kuppi kahvia nyt kuulostaa
a) hyvältä.
b) hyvin.

Oikeat vastaukset:
1 B, 2 B, 3 A, 4 B, 5 A, 6 A, 7 B, 8 A, 9 B, 10 B, 11 B, 12 B, 13 A, 14 A, 15 B, 16 A, 17 B, 18 A, 19 B, 20 A
16-20 p: Olet rektiomestari, hyvä!
9-15 p: Osaat jo paljon rektioita, mutta voisit olla hyvä harjoitella vielä lisää.
5-8 p: Ehkä olisi hyvä idea opetella yleisimmät rektiot?
0-4 p: Milten meni omasta mielestäsi?

- 11 A. Kuulet kysymyksen. Etsi siihen sopiva vastaus ja kirjoita kysymyksen numero oikean vastauksen eteen. Nämä lauseet ovat puhekieltä. Puhekielestä opit enemmän myöhemmin tässä kirjassa.

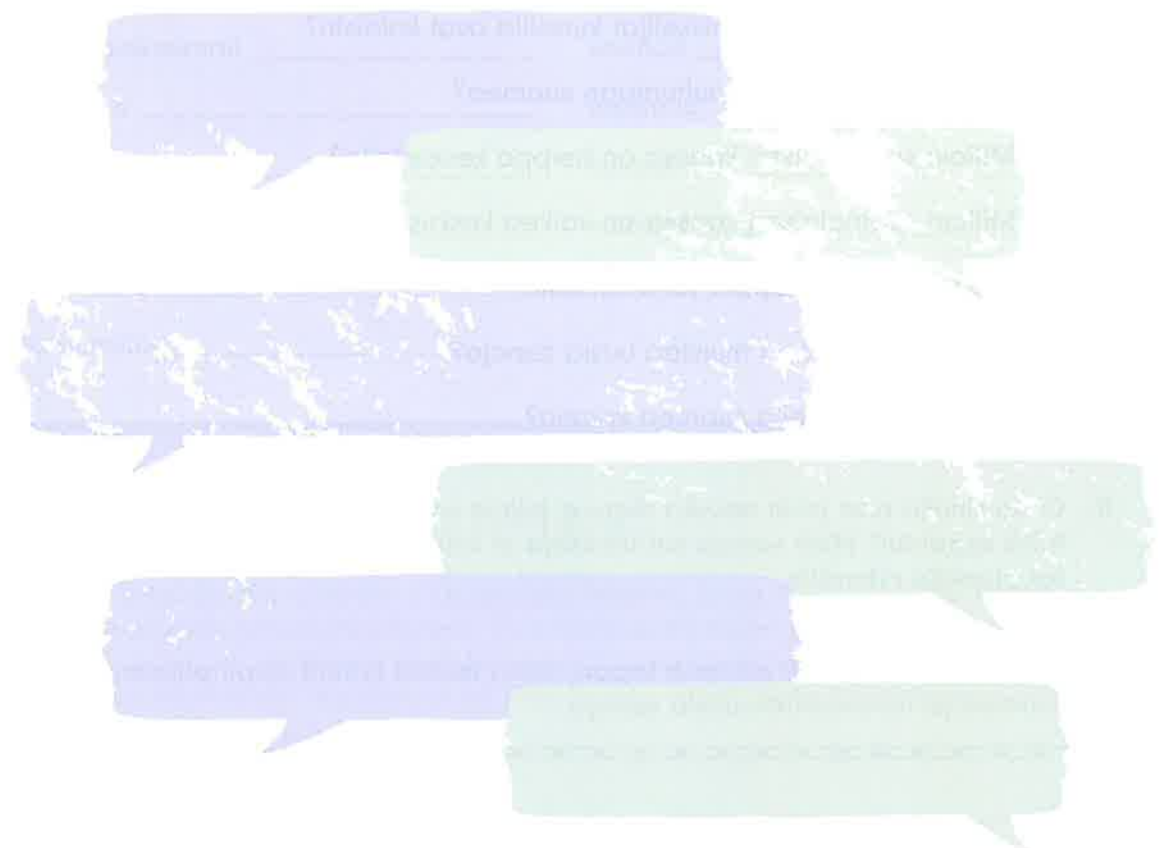
- ☐ Mene ton käytävän päähän ja sit vasemmalle.
- ☐ Joo ja sit henkkarit, kiitos.
- ☐ Joo hetki vaan. Samasta vai erikseen?
- ☐ Se olis 3,50.
- ☐ Se on puoltoist tuntii.
- ☐ Ne on tuol käytävän päässä vasemmal.
- ☐ Joo, eiku sori, mul onkin toi kakskytkuus.
- ☐ Ei ku mä ootan mun kaverii.
- ☐ Ei oo nyt mukana.
- ☐ Joo, tottakai. Pieni hetki, mä haen varastosta.
- ☐ Joo, tuolla eteisaulassa on sellainen huone.

- B. Kuuntele kysymykset uudestaan. Mihin paikkaan ne sijoittuvat? Kirjoita kysymyksen numero oikean paikan eteen.

☐ Kirjasto	☐ Kahvila	☐ Kenkäkauppa
☐ Kioski	☐ Juna	☐ Terveyskeskus
☐ Uimahalli	☐ Ravintola	☐ Posti
☐ Kuntosali	☐ Kauppa	

- 12 Valitkaa parin kanssa yksi tämän kappaleen paikoista ja keksikää sinne sopiva keskustelu. Esittäkää se ryhmälle. Muut ryhmäläiset arvaavat, missä paikassa keskustelu on.

- 13 Miettikää yhdessä parin kanssa, missä te olette ja mitä teette siellä, jos kuulette alla olevat lauseet.

1. "Matkalippujen tarkastus, olkaa hyvä!"	6. "Viimeinen kuulutus lennolle AY113 Amsterdamiin."
2. "Tuleeko muuta?"	7. "Laita puhelin pois!"
3. "Mitä saisi olla?"	8. "Anteeksi, pääsiskö tästä ohi."
4. "Tarvitseeko kuittia?"	9. "Rakastan sua, kulta!"
5. "Saisinko henkilöllisyydistodistuksen, kiitos."	10. "Puhu suomea, jooko?"

14

A. Keskustele parin kanssa tai pienessä ryhmässä seuraavista kysymyksistä.

1. Millainen suomen kielen puhuja sinä olet?
2. Mistä maasta muut opiskelijat kurssilla ovat kotoisin?
3. Missä voit harjoitella puhumaan suomea?
4. Milloin suomalaisen kanssa on helppo keskustella?
5. Milloin suomalaisen kanssa on vaikea keskustella?
6. Mitä sinä haluat oppia tällä kurssilla?
7. Miten voit oppia ja muistaa uusia sanoja?
8. Miten voit opiskella suomea kotona?

B. Onko sinulla ollut jokin hauska tilanne, jolloin sanoit tai ymmärsit jotakin väärin? Mitä tapahtui? Mitä sanoja tai fraaseja et halua sanoa väärin? Kerro parille tai pienelle ryhmälle.

C. Kirjoittakaa tähän 10 parasta tapaa, joilla teidän ryhmä oppii puhumaan suomea ja muistamaan uusia sanoja.

1.	
2.	
3.	
4.	
5.	
6.	
7.	
8.	
9.	
10.	

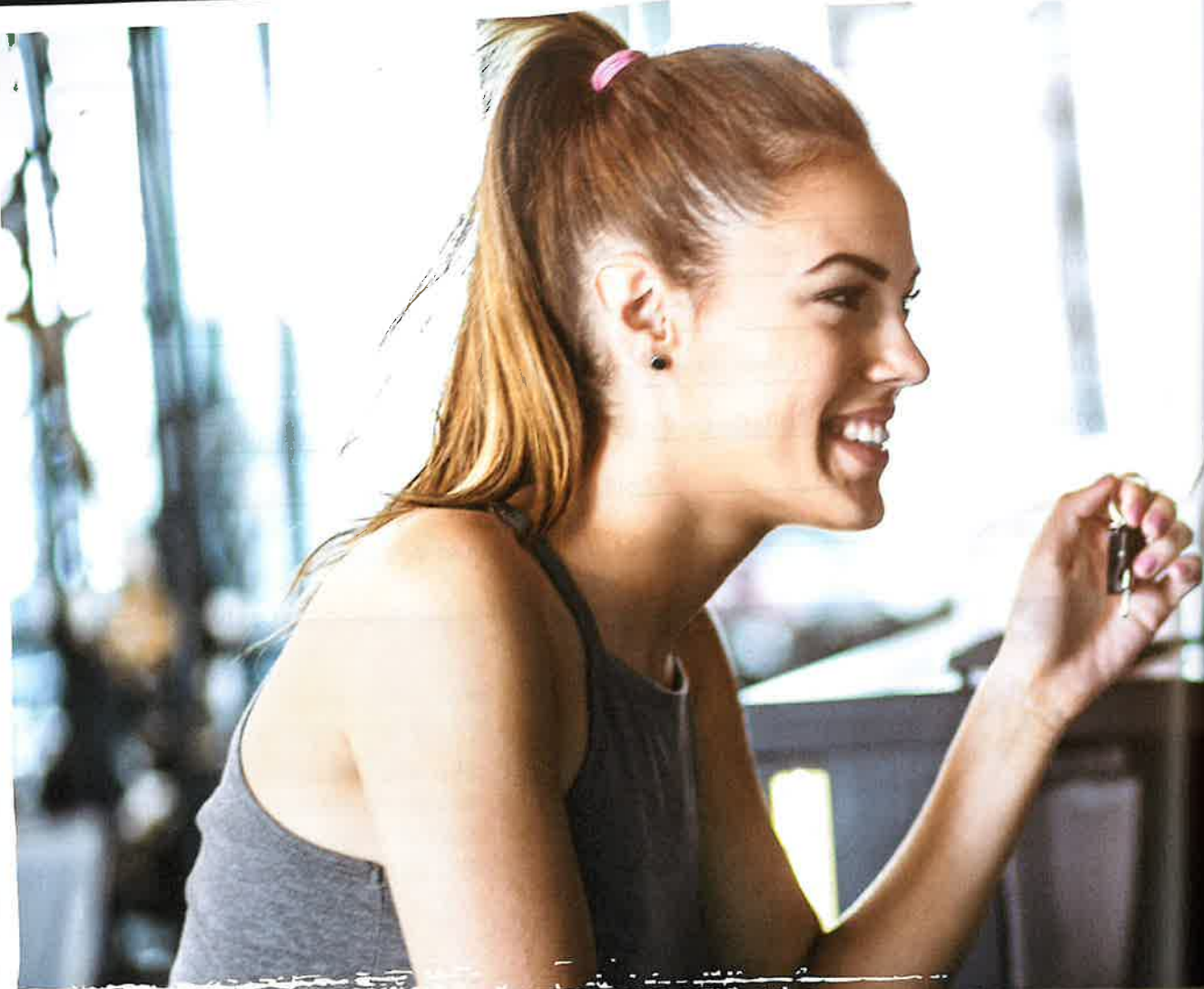
SANASTO

aski _____	runkonumero _____
kanta-asiakaskortti _____	sovittaa _____
ketjulukko _____	tasaraha _____
käsijarru _____	tulitikut _____
kytkää _____	vaihteet _____
pyöräteline _____	voisilmäpulla _____
rikosilmoitus _____	

Kappaleen 2 orientaatiotehtävä

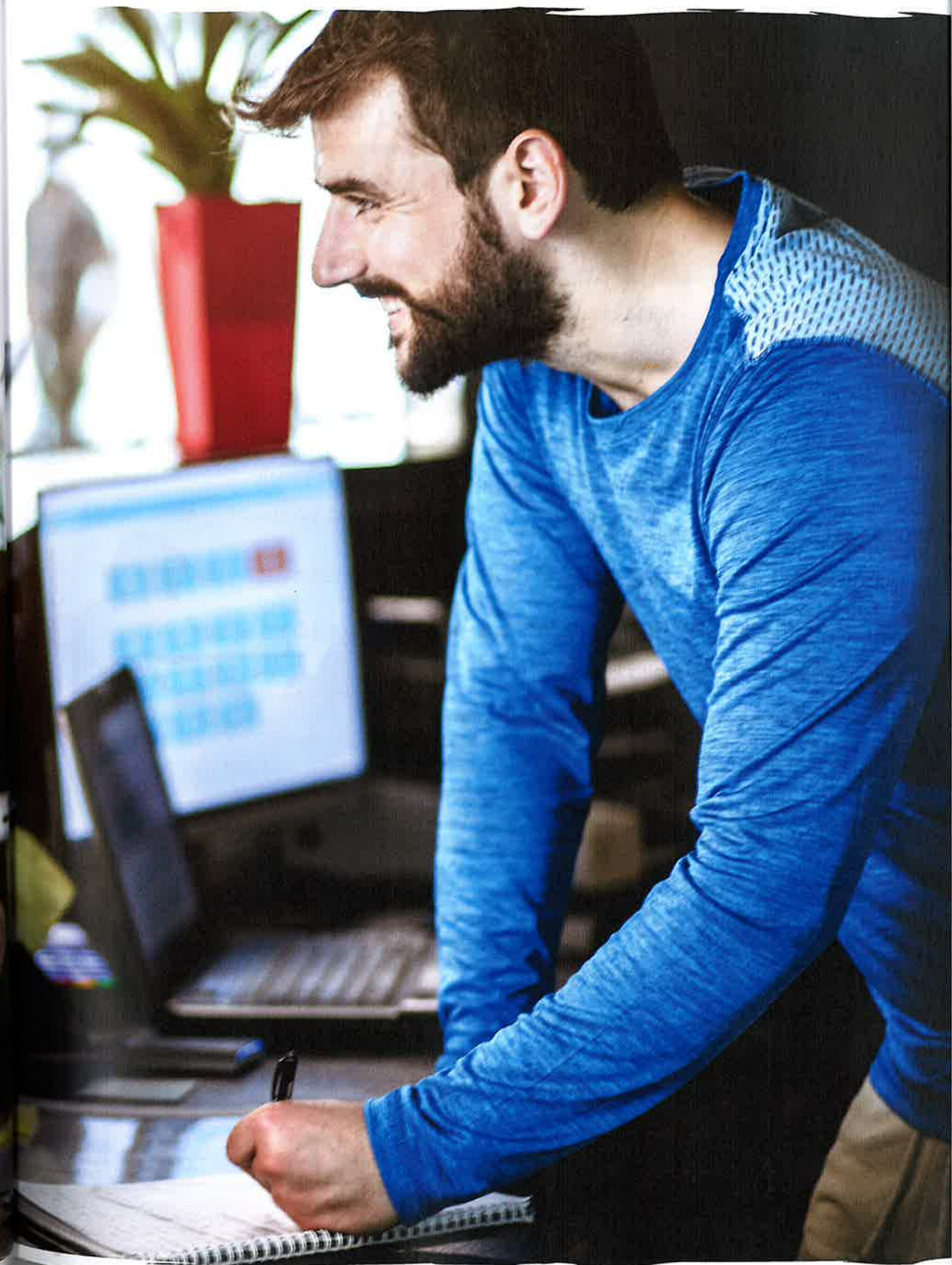
Kirjoita alla oleville viivoille 10 tavallista fraasia, jotka voit sanoa tai kuulla jossakin asiakaspalvelutilanteessa. Voit ajatella esimerkiksi ravintolaa, kahvilaa, ruoka-, vaate- tai vaikkapa rautakauppaa. Jos mahdollista, voit myös käydä "salakuuntelemassa" kaupassa tai kahvilassa. Mieti, onko kirjoittamassasi fraasissa selkeästi puhekieltä.

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____
7. _____
8. _____
9. _____
10. _____

2

Kauppa ja asiakaspalvelu

1 Keskustele parin kanssa seuraavista kysymyksistä.

Huom!

Ostaa + mistä → Ostan ruokaa kaupasta.
Käydä + missä → Käyn illalla kirjastossa.

Esimerkki: - Mistä ostat vaatteita?
- Ostan vaatteita vaatekaupasta ja kirpputorilta.

1. Mistä ostat vaatteita?
2. Mistä kaupasta et ikinä ostaisi vaatteita?
3. Pidätkö shoppailemisesta?
4. Ostatko tavaroita netistä?
5. Millaisia tavaroita voi ostaa netistä?
6. Ostatko jotain tavaroita käytettynä?
7. Mistä voi löytää hyviä käytettyjä tavaroita?
8. Mistä ostat ruokaa?
9. Tiedätkö, kuinka paljon sinulla menee rahaa ruokaan kuukaudessa?
10. Millainen on hyvä ruokakauppa?
11. Käytkö ravintolassa?
12. Milloin haluat syödä ravintolassa?
13. Mikä on Suomessa kallista ja mikä on halpaa?
14. Oletko itse ollut myyjä?
15. Onko Suomessa hyvää asiakaspalvelua?

2 A. Kuuntele melkein samanlaiset sanaparit. Kuulet sanat kaksi kertaa. Ensimmäisellä kuuntelulla kuulet molemmat sanat. Kuuletko niissä eroa?

kassa / kasa	tomaatti / automaatti
mango / tango	limu / lemu
myyjä / muija	maito / mato
pula / pulla	olut / ollut
huvi / huivi	käry / kärry
hylly / hullu	pussi / bussi
kala / kela	pullo / pallo
muki / mökki	henkari / henkkari
eines / aines	luotto / lotto
päärynä / peruna	kassi / kasi

B. Nyt kuulet vain toisen sanan. Ympyröi sana, jonka kuulet.

Portfolio: Lue ja äänitä itse sanaparit. Kuinka hyvin onnistut erottamaan sanat toisistaan?

C. Alleiviivaa ne A-kohdan sanat, jotka voit kuulla kaupassa. Keskustele parin kanssa, millä osastolla tavarat olisivat kaupassa. Kirjoittakaa tuotteet oikeille osastoille alla oleviin laatikoihin.

Vaatteet	Hedelmät ja vihannekset	Maitotuotteet
Juomat	Pakasteet	Asusteet
Liha- ja kalatuotteet	Kodintarvikkeet	Leivät

D. Lukekaa sanat pareittain. Toinen on A ja toinen B. A peittää B:n sanat ja B peittää A:n sanat. Keskittykää ääntämiseen.

A lukee:

1. pulla
2. luotto
3. eines
4. päärynä
5. kärry
6. mango
7. hylly
8. pussi
9. maito
10. pullo

A kirjoittaa:

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____
7. _____
8. _____
9. _____
10. _____

B kirjoittaa:

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____
7. _____
8. _____
9. _____
10. _____

B lukee:

1. henkkari
2. pallo
3. olut
4. peruna
5. myyjä
6. lotto
7. kassa
8. henkari
9. limu
10. automaatti

3

Kuulet asiakaspalvelufraasin. Vastaa siihen suullisesti kohteliaasti. Toisella kerralla kuulet myös esimerkkivastaukset.

1. Vaatekaupassa
2. Kahvilassa kaverin kanssa

4 A. Kuuntele puhekielen numerot.

Huom!

Puhekieli voi olla aina vähän erilainen! Siinä ei ole yhtä "oikeaa" tapaa sanoa kuten kirjoitetussa kielessä. Puhekieli vaihtelee puhujan ja tilanteen mukaan.

Tässä kirjassa on paljon Etelä-Suomen yleispuhekieltä. Onko puhekieli erilaista siellä, missä sinä asut?

Puhekielen numerot

NUMERO	KIRJAKIELI	PUHEKIELI	VIELÄ NOPEAMPI (kun haluat laskea nopeasti)
1	yksi	yks	yy
2	kaksi	kaks	kaa
3	kolme	kolme	koo
4	neljä	neljä	nee
5	viisi	viis	vii
6	kuusi	kuus	kuu
7	seitsemän	seittämän	see
8	kahdeksan	kaheksan	kasi
9	yhdeksän	yheksän	ysi
10	kymmenen	kymmenen	kymppi
11	yksitoista	ykstoist(a)	yytoo
12	kaksitoista	kakstoist(a)	kaatoo
13	kolmetoista	kolmetoist(a)	kootoo

14	neljätoista	neljätoist(a)	neetoo
15	viisitoista	viistoist(a)	viitoo
16	kuusitoista	kuustoist(a)	kuutoo
17	seitsemätoista	seittämätoist(a)	seetoo
18	kahdeksatoista	kaheksatoist(a)	kasitoo
19	yhdeksätoista	yheksätoist(a)	ysitoo
20	kaksikymmentä	kaksyt	kaksyt
21	kaksikymmentäyksi	kaksytyks	kaksyks/kaayy
22	kaksikymmentäkaksi	kaksytkaks	kakskaks/kaakaa
30	kolmekymmentä	kolkyt	
40	neljäkymmentä	nelkyt	
50	viisikymmentä	viiskyt	
60	kuusikymmentä	kuuskyt	
70	seitsemänkymmentä	seiskyt/seitkyt	
80	kahdeksänkymmentä	kaheksankyt	
90	yhdeksänkymmentä	yheksäankyt	

Huom!

Numeroiden "lempinimet":

1. ykkönen	6. kutonen/kuutonen
2. kakkonen	7. seiska
3. kolmonen	8. kasi
4. nelonen	9. ysi
5. vitonen/viitonen	10. kymppi

B. Kirjoita oikea numero mallin mukaan.

1. kuus	<u>6</u>	11. yheksäntoist	_____
2. kaksyt	_____	12. sataviistoist	_____
3. viiskytviis	_____	13. kakstuhattayks	_____
4. kuuskytseittämän	_____	14. viiskytuus	_____
5. kaks	_____	15. viistoist	_____
6. yheksän	_____	16. kaheksankytyks	_____
7. kaheksantoista	_____	17. sataviiskytkaheksan	_____
8. nelkyt	_____	18. ysiysi	_____
9. yks	_____	19. kymppi	_____
10. kaksytkaks	_____	20. parikyt	_____

**C. Jos B-kohta oli helppo, kokeile, ymmärrätkö Helsingin slangia.
Kirjoita oikea numero.**

1. milli, miltsi	_____
2. huntti	_____
3. kybä	_____
4. tonni	_____
5. femma	_____

D. Laske parin kanssa.

- Vuorotellen puhekielen numeroilla 1–30.
- Nopeasti (puhekielen numeroilla) kuinka monta seuraavia esineitä on luokassa.

1. _____ tuolia	19. _____ pahvilaatikkoa
2. _____ ikkunaa	20. _____ ovea
3. _____ pöytää	21. _____ laturia
4. _____ laukkua	22. _____ kenkää
5. _____ kassia	23. _____ tablettia
6. _____ puhelinta	24. _____ opiskelijaa
7. _____ kynää	25. _____ opettajaa
8. _____ viivoitinta	26. _____ vesipulloa
9. _____ kelloa	
10. _____ kirjaa	
11. _____ käsilaukkua	
12. _____ reppua	
13. _____ takkia	
14. _____ peiliä	
15. _____ salkkua	
16. _____ tietokonetta	
17. _____ lamppua	
18. _____ kumia	

5

A. Kuuntele lauseet ja kirjoita kuvan alle, kuinka paljon tuotteet maksavat.

1. _____

2. _____

3. _____

4. _____

5. _____

6. _____

7. _____

8. _____

9. _____

10. _____

11. _____

12. _____

13. _____

14. _____

15. _____

B. Kuuntele torimyyjien myyntipuheet ja valitse tuotteille oikeat hinnat.

10 € / 15 € / 20 €

2 kpl 10 € / 2 kpl 15 € /
1 kpl 15 €yhdet 25 € / kahdet 25 € /
kolmet 25 €

17 € / 18 € / 19 €

5-6 € / 6,5-10 € / 10-20 €

7 €/kpl / 15 €/kpl / 15€/3 kpl

5,5 € / 6,6 € / 56 €

6

Mitä maksaa? Sanokaa pareittain hinnat puhekielellä. Toinen on A ja toinen B. A peittää B:n sanat ja B peittää A:n sanat.

A lukee:

1. miesten pitkät alushousut 16,90

2. untuvatakki 49,95

3. printti-t-paita 4,99

4. citylenkkarit 29,99

5. revityt farkut 19,90

6. lyhytaihainen kauluspaita 12,89

A kirjoittaa:

1. pipo _____

2. mokkanahkasormikkaat _____

3. ruudullinen paitapusero _____

4. tikkitakki _____

5. trikoomekko _____

6. lasten farkkutakki _____

B kirjoittaa:

1. miesten pitkät alushousut _____

2. untuvatakki _____

3. printti-t-paita _____

4. citylenkkarit _____

5. revityt farkut _____

6. lyhytaihainen kauluspaita _____

B lukee:

1. pipo 13,95

2. mokkanahkasormikkaat 9,99

3. ruudullinen paitapusero 39,95

4. tikkitakki 48,85

5. trikoomekko 14,90

6. lasten farkkutakki 25,75

7 Olette lähdössä parin kanssa piknikille. Kumman korin ostaisitte? Miksi?

Kori 1:

Kori 2:

8 Kirjoita alla olevat hinnat kuten ne sanottaisiin puhekielellä. Muistathan, että normaalisti isot numerot (yli 10) ja hinnat kirjoitetaan tekstissä numeroilla.

1. 12,45 €	kakstoist euroo ja nelkytviis senttii
2. 181 €	
3. 22,35 €	
4. 1,50 €	
5. 76,49 €	
6. 82,90 €	
7. 9,59 €	
8. 55,69 €	
9. 5,99 €	
10. 1589,95 €	

9 A. Ympyröi kohteliaampi lause. Kirjoita vihkoon, miksi se on kohteliaampi.

1. a) Mitä saisi olla?
b) Mitä sinä haluat?	6. a) Tulen myöhässä.
b) Valitettavasti myöhästyn tänään vähän.
2. a) Valitettavasti liike on suljettu.
b) Liike on kiinni.	7. a) Yksi muovipussi, kiitos.
b) Anna pussi!
3. a) Voinko auttaa?
b) Anteeksi, mutta voisinko olla Teille avuksi?	8. a) Saisiko olla kahvia?
b) Otatko kahvia?
4. a) Mitä vielä?
b) Tuleeko muuta?	9. a) Käytättekö maitoa tai sokeria?
b) Tässä maito ja sokeri.
5. a) Menen nyt vessaan.
b) Anteeksi, mutta saisinko käydä nopeasti vessassa?	10. a) Voisitko auttaa minua?
b) Sinun täytyy auttaa minua.

B. Kirjoita, mitä voisit sanoa kohteliaasti seuraavissa tilanteissa.

1. _____

2. _____

3. _____

4. _____

5. _____

6. _____

10 Fraasibingo. Kirjoita seuraavat paikat sekalaisessa järjestyksessä ruudukkoon. Valitkaa pelinjohtaja, joka voi olla opettaja tai yksi opiskelijoista. Pelinjohtaja valitsee, missä järjestyksessä hän lukee pelin fraasit. Kun saat kolme vierekkäistä sanaa vaakasuoraan, pystysuoraan tai vinoon, huuda BINGO.

Kirjoita bingolautoihin seuraavat paikat:

kahvila	ruokakauppa	kioski
kirjasto	ravintola	kukkakauppa
kauppakeskus	vaatekauppa	kenkäkauppa

PELI 1

PELI 2

PELI 3

Pelinjohtajalle: Muista lukea fraasit sekalaisessa järjestyksessä!

Pelin 1 fraasit:

Yks kahvi maidolla, kiitos.
Anteeks, mis teil on kananmunat?
Mä lataisin mun bussikorttia, yks kuukausi sisäistä.
Mulla oli varattuna pari kirjaa.
Maistuiko ruoka?
Yks tommoinen ruusukimppu, kiitos.
Anteeks, mistähän mä löytäisin jonkun kenkäkaupan?
Hei, oliskohan näitä housuja kokoa 40?
Tarvitseeko kenkiin pohjallisia?

Pelin 2 fraasit:

Saaks teillä erikoiskahvit laktoosittomana?
Laitanko pakasteet pussiin?
Yks rivi lotto, kiitos.
Moi, missä teillä on suomen kielen selkokirjat?
Me voitais maksaa. Samasta, kiitos.
Onko nää kukat pitkään paketissa?
Roosa Virtanen, Roosa Virtanen. Äiti odottaa infopisteen luona.
Tarvitseeko sinne sovituskoppiin muita kokoja?
Saat nahkakenkien suojasuihkeen kaupan päälle.

Peli 3: Keksikää omat fraasit!

1. kahvila: _____
2. ruokakauppa: _____
3. kioski: _____
4. kirjasto: _____
5. ravintola: _____
6. kukkakauppa: _____
7. kauppakeskus: _____
8. vaatekauppa: _____
9. kenkäkauppa: _____

11 Kuuntele, miten äiti, lapsi ja myyjä keskustelevat kaupassa. Keskustele parin kanssa kysymyksistä.

1. Milloin äiti puhuu kohteliaasti?
2. Mistä sen huomaa? Mitä hän esimerkiksi sanoo?
3. Milloin hän puhuu epäkohteliaammin?
4. Mistä sen huomaa? Mitä hän esimerkiksi sanoo?
5. Miten seuraavat lauseet voisi sanoa kohteliaammin?
 - a. Mä haluan nakkeja.
 - b. Nyt Emma seisot tässä ja odotat.
 - c. Odota nyt vähän.
 - d. Oo nyt hiljaa vähän aikaa!
6. Miten voi pyytää ja kieltäytyä kohteliaasti?
7. Kenelle/milloin sinä puhut kohteliaammin? Entä kenelle epäkohteliaammin?

12 A. Lue tietolaatikko kohteliaisuudesta. Oletko samaa mieltä?

Kuinka olla kohtelias suomeksi?

1. Kohteliaat sanat: *anteeksi, kiitos, olen pahoillani, valitettavasti, ikävä kyllä...*
2. Konditionaali eli "isi-muoto": *haluaisin, toivoisin, voisitko...*
3. Myös -ko/-kö-kysymyksellä voi esittää kohteliaan pyynnön: *Laitatko ikkunan kiinni? Otatko kynän? Saanko laskun?*
4. Teitittely: *Haluatteko kuitin? Otatteko kahvia?*

Käytetään muotoa te, vaikka puhutaan yhdelle ihmiselle.

Suomessa teitittelyä on vähän, mutta asiakaspalvelutilanteissa sitä kuulee.

Joskus vanhemmat ihmiset saattavat loukkaantua teitittelystä, joskus taas joku loukkaantuu siitä, että ei teitellä. Usein teitittelyä kierretään käyttämällä yleistävää hän-muotoa (0-persoona).
Esimerkiksi: *Tuleeko muuta? Saisiko olla kahvia? Maistuiko? Tarvitseeko kuittia?*

5. Äänenpaino, eleet ja riittävä etäisyys puhujasta ilmaisevat Suomessa kohteliaisuutta usein jopa enemmän kuin kieli. Suomessa on kohteliaasta antaa toiselle tilaa. Suomessa on myös tyypillistä kuunnella hiljaa, kunnes toinen on lopettanut puheenvuoronsa. Toista ei mielellään keskeytetä eikä edes osoiteta kielellisesti, että ollaan samaa mieltä kesken toisen puheenvuoron.

6. Keksitkö muita?

B. Muuta parin kanssa tehtävän lauseet niin kohteliaiksi kuin mahdollista.

Tuolla on kassa. Auta minua! Haluan laskun. Suu kiinni! Lopeta!
Älä häiritse! Istu tuohon tuolille. Menen tupakalle. Avaa tämä ovi!
Odota! Nyt riittää! Ole hiljaa! Missä on WC? Tarvitsen apua.

- 13 A. Lue alla olevat sanat ja varmista, että tiedät, mitä ne tarkoittavat. Yritä sitten lainata kaikki listassa olevat tavarat muilta opiskelijoilta. Ole kohtelias! Voitte sopia tehtävään yhdessä aikarajan. Kerätkää koko ryhmän lainatut tavarat yhdelle pöydälle ja katsokaa, mitä siinä on. Lopuksi selvittäkää, mikä tavara kuuluu kenellekin.

Kaulahuivi	Kynä	Kirja	Viivoitin	Teroitin	Paperia
Kumi	Nenäliina	Autonavaimet	Bussikortti	Porakone	Rahaa
Sormus	Silmälasit	Sateenvarjo	Sohva	Juomapullo	Omena

B. Keskustelkaa ryhmässä alla olevista kysymyksistä tavaroiden palauttamisen jälkeen.

1. Mikä oli helppo lainata?
2. Entä vaikea? Miksi?
3. Oliko jotain, mitä et saanut lainattua? Mitä? Miksi?

Huom!

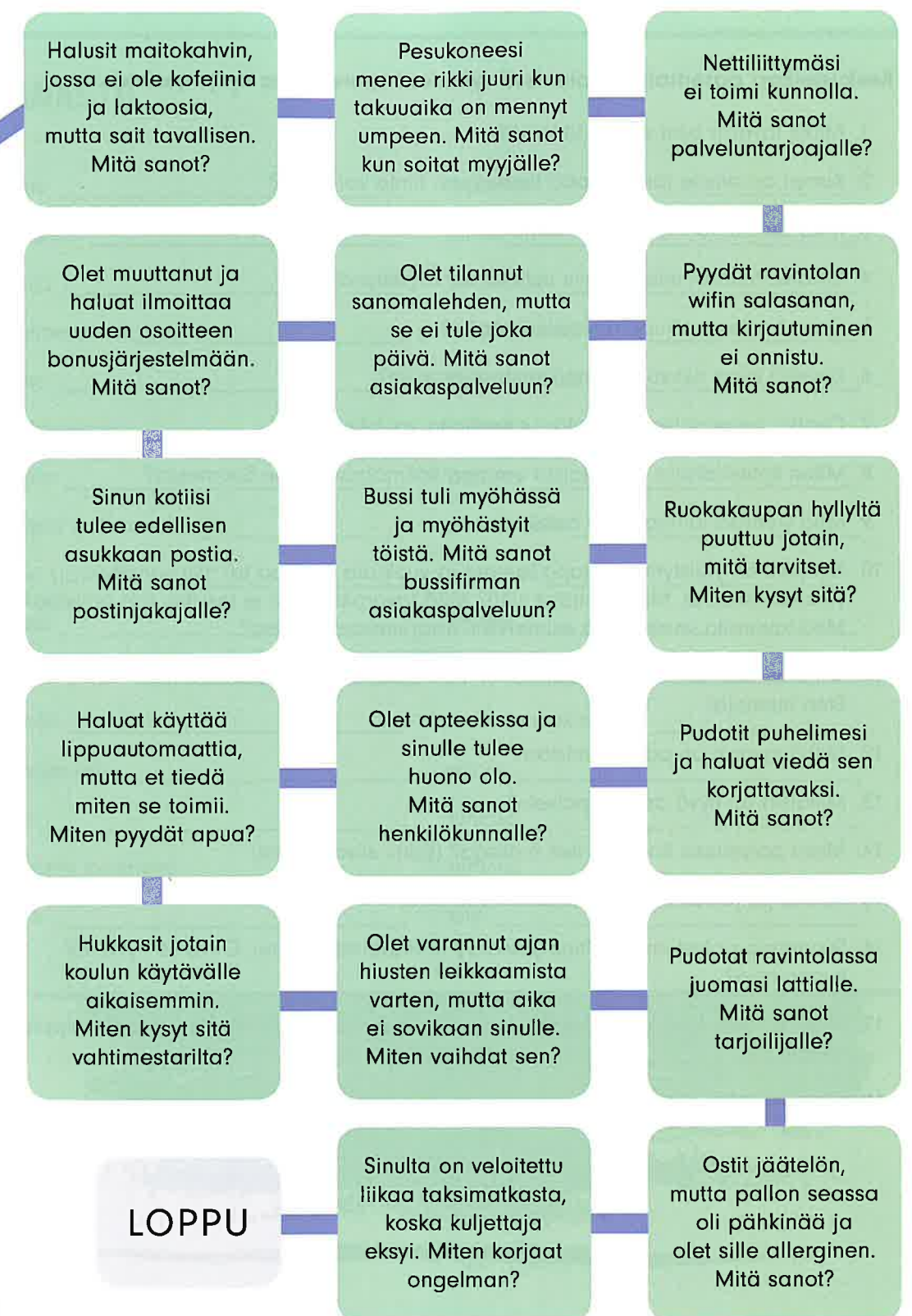
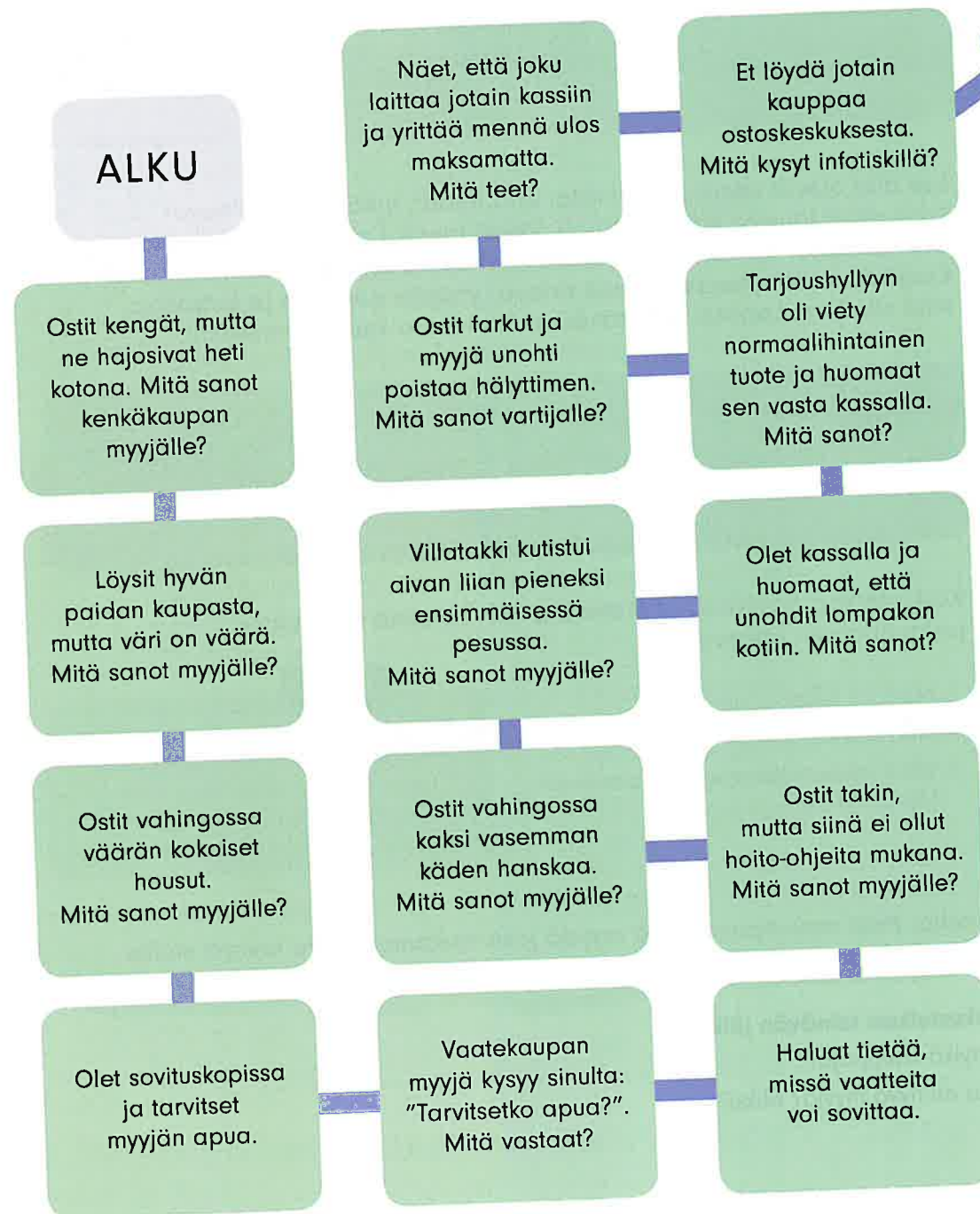
Tutustu lähikirjastosi lainattaviin tavaroihin. Mitä kaikkea sieltä voi kirjojen lisäksi lainata?

- 14 Portfolio: Pidä myyntipuhe. Yritä myydä joku mukanasi oleva tavara muille ryhmässä. Videoikaa puheet.

Keskustelkaa tehtävän jälkeen:

Syntyikö kauppvoja?
Kuka oli hyvä myyjä? Miksi?

15 Heitä noppaa ja reagoi tilanteisiin kohteliaasti. Tarvitset peliin nopan ja jokaiselle pelaajalle oman pelinappulan.

16 Keskustelkaa pareittain tai pienissä ryhmissä seuraavista kysymyksistä.

1. Mitkä tavarat ovat sinulle tärkeitä?
2. Kumpi on sinulle tärkeämpää tuotteessa: hinta vai laatu?
3. Mitä tarkoittaa "hyvä hinta-laatu-suhde"?
4. Ostatko tavarat mieluummin uutena vai käytettynä?
5. Onko tuotteen alkuperä sinulle tärkeää?
6. Keneltä kysyt neuvoa isompiin ostopäätöksiin?
7. Ovatko suomalaiset mielestäsi kohteliaita vai tyyjiä?
8. Miten kohteliaisuus on erilaista omassa kotimaassasi kuin Suomessa?
9. Mitä yleensä lainaat etkä osta?
10. Nykyisin on yleistymässä tapa lainata ja vuokrata tavaraa tai niin sanottu yhteisomistajuus. Mitä ajattelet siitä? Mitä tavaroita sinun ei tarvitse itse omistaa? Mitä tavaroita voisit jakaa esimerkiksi naapureiden kanssa?
11. Mitä hyviä puolia on siinä, että ei omista esimerkiksi porakonetta itse? Entä huonoja?
12. Mitkä tavarat on pakko omistaa?
13. Millaista on hyvä asiakaspalvelu?
14. Mistä palvelusta haluaisit itse maksaa? (Esim. siivoaminen)
15. Kuinka paljon olisit valmis maksamaan siitä?
16. Suomessa palvelumaksu (tippi) sisältyy normaalisti hintaan. Onko se hyvä vai huono asia?
17. Mitä ajattelet tipin antamisesta esimerkiksi kahvilassa. Milloin haluat antaa tippiä? Milloin et?
18. Mitä sellaista palvelua kaipaat, jota on Suomessa vaikea saada?

SANASTO

aines _____	lapanen _____
alkuperä _____	lemu _____
apaja _____	lähimaksu _____
avaimenperä _____	omakustanne _____
eines _____	pahvilaatikko _____
henkilökunta _____	palveluntarjoaja _____
hälytin _____	punnita _____
jälkkäri (jälkiruoka) _____	päivällinen _____
jätski (jätelö) _____	rukkanen _____
karkki _____	salkku _____
kengänpohjallinen _____	silakka _____
kiisseli _____	sortti (puhekielinen) _____
korvapuusti _____	särvin _____
kylki _____	tuhlata _____
kynnelle kykenevä _____	turhuus _____
laatu _____	tyly _____

Kappaleen 3 orientaatiotehtävä

Haluat aloittaa uuden harrastuksen. Etsi internetistä siitä tietoa ja vastaa seuraaviin kysymyksiin.

1. Mikä harrastus on? _____
2. Missä sitä voi harrastaa? _____
3. Mitä harrastus maksaa? _____
4. Milloin voit aloittaa harrastuksen? Kuinka usein sitä voi harrastaa? _____
5. Mitä välineitä tarvitset? _____
6. Miksi tämä harrastus kiinnostaa sinua? _____

3

Urheilu ja
harrastukset

- 1 A. Mitä voi harrastaa? Miettikää ryhmässä. Opettaja voi antaa tehtävälle aikarajan.

URHEILU jalkapallo	TAIDE JA KULTTUURI
MUSIIKKI	MUITA?

- B. Mikä harrastus on oikeassa muodossa näiden verbien jälkeen? Valitse sopiva sana laatikosta.

tanssin käsitöitä lenkillä televisiota jälkiruokia
 elokuvia uintia musiikkia hiihdän laulamisesta leivon
 elokuvissa koripalloa museoissa lukemista sarjoja
 tietokonepelejä jalkapalloa pyöräilemisestä juoksemisesta

Harrastan (mitä?)	Pelaan (mitä?)	Käyn (missä?)
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____
Katson (mitä?)	Harrastukset	Teen (mitä?)
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____
Pidän (mistä?)	Verbit: uin, luen....	
_____	_____	
_____	_____	
_____	_____	
_____	_____	

C. Keskustelkaa pareittain tai pienissä ryhmissä seuraavista kysymyksistä.

1. Mitä sinä harrastat?
2. Mitä sinä harrastit lapsena?
3. Mitä sinä haluaisit harrastaa, jos sinulla olisi enemmän aikaa tai rahaa?
4. Mistä urheilulajista sinä pidät?
5. Mistä urheilulajista sinä et pidä?
6. Seuraatko jotain urheilua?
7. Osaatko tehdä käsitöitä? Jos osaat, niin mitä?
8. Käytkö teatterissa tai museoissa?
9. Luetko paljon?
10. Katsotko paljon TV:tä, käytätkö paljon tietokonetta tai käytätkö paljon puhelinta?
11. Mikä rentouttaa sinua?
12. Missä harrastuksessa voi puhua paljon suomea?

2 A. Kuuntele sanat ja merkitse, missä on painotus, aksentti. Painotus tarkoittaa sitä kohtaa sanassa tai lauseessa, joka on muita "tärkeämpi", enemmän korostunut. Mitä huomaat suomen kielen painotuksesta?

1. jalkapallo	2. jääkiekko	3. sauvakävely
4. urheilulaji	5. liikuntatunti	6. kuntosalikortti
7. jalkapallomaajoukkue	8. maalivahti	9. käsityöt
10. taidenäyttely	11. tietokonepeli	12. moottoripyörä
13. purjevere	14. sisäänpääsymaksu	15. varausmaksu
16. Mä harrastan laskettelua.	17. Mä soitan sähkökitaraa.	
18. Mä oon innokas penkkiurheilija.	19. Tykkään lasketella ja lumilautailla.	
20. Käytätkö sä enemmän tietokonetta vai puhelinta?	21. Käytkö sä teatterissa tai museoissa?	

B. Mitä tehtävän 2 A sanat ja lauseet tarkoittavat? Lue sanat itse ja keskity painotukseen.

Voit myös äänittää sanat ja kuunnella omaa puhettasi.

C. Sanokaa lauseet pareittain. Toinen on A ja toinen B. A peittää B:n sanat ja B peittää A:n sanat.

A lukee:

1. Pelaaan jalkapalloa.
2. Soitan sähkökitaraa.
3. Käyn elokuvissa.
4. Harrastan pyöräilyä.
5. Pelaaan sählyä.
6. Harrastan käsitöitä.
7. Luen paljon kirjoja.
8. Kuuntelen musiikkia.

A kirjoittaa:

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____
7. _____
8. _____

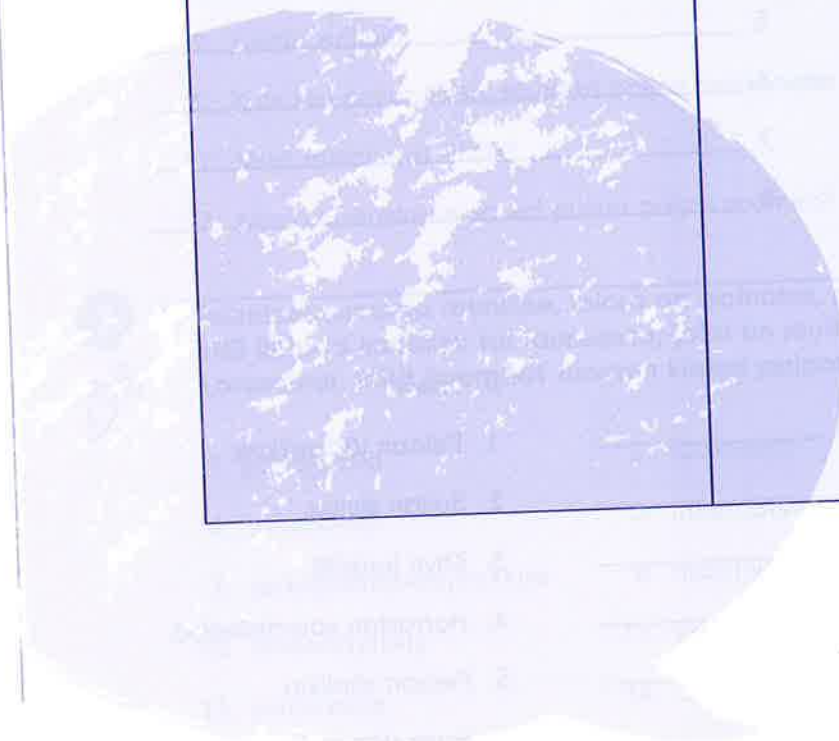
B kirjoittaa:

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____
7. _____
8. _____

B lukee:

1. Pelaaan jääkiekkoa.
2. Soitan viulua.
3. Käyn lenkillä.
4. Harrastan sauvakävelyä.
5. Pelaaan shakkia.
6. Harrastan laskettelua.
7. Laulan kuorossa.
8. Katson televisiota.

3

1. <u>What is the main purpose of the document?</u> 2. <u>What are the key findings of the study?</u> 3. <u>What are the implications of these findings?</u> 4. <u>What are the limitations of the study?</u> 5. <u>What are the next steps for research?</u>	6. <u>What are the conclusions of the study?</u> 7. <u>What are the recommendations for future research?</u> 8. <u>What are the acknowledgments?</u> 9. <u>What are the references?</u> 10. <u>What are the appendices?</u>
--	--

Puhekieli ei ole vain yksi ”kieli”. Puhuttu kieli jakautuu sekä formaalimpaan yleiskieleen että erilaisiin tapoihin puhua. Tavat vaihtelevat eri paikoissa tai tilanteissa. Tällaisia erilaisia puhekieliä ovat murteet ja slangit.

Murre tarkoittaa sellaista tapaa puhua, joka on tyypillistä jollekin alueelle eli paikalle. Suomessa on useita erilaisia murrealueita. Esimerkiksi Turussa puhutaan eri tavalla kuin Kuopiossa.

Slangi tarkoittaa usein Helsingissä ja pääkaupunkiseudulla käytettävää kieltä ("stadin slangia"). Se on alunperin nuorten ihmisten kadulla käyttämää kieltä, johon ovat sekoittuneet suomen, ruotsin, saksan ja venäjän kielet. Nykyisin slangiin sekoittuu paljon englantia ja uutena esimerkiksi arabiaa. Myös eri ammateissa on omia slangi-ilmauksia.

Yleispuhekieltä eli ”tavallista puhekieltä” (ei murre tai slangi) ymmärretään ympäri Suomea: kaikki suomalaiset myös puhuvat vähintään yleispuhekieltä (jos eivät jopa murretta tai slangia). Siksi on todella tärkeää ymmärtää tavallisimmat puhekielen piirteet, jotta voi ymmärtää, mitä suomalaiset puhuvat.

Yleispuhekieli on aivan yhtä tärkeä kuin kirjoitettu kieli. On tärkeää ymmärtää, että suomalaiset kirjoittavat ja puhuvat eri tavalla. Puhekieli ei ole mitenkään huonompaa kieltä kuin kirjoitettu kieli, se on tapa puhua. Suomalaiset puhuvat puhekielellä esimiehille, työkavereille, asiakkaille ja esimerkiksi opettajille. Puhekieli on myös tavallista esimerkiksi perheen ja kavereiden välisissä kirjoitetuissa viesteissä.

Puhekieltä ei kannata käyttää virallisissa kirjoitetuissa teksteissä, esimerkiksi työhakemuksissa tai virallisissa sähköposteissa. Siis myös kirjakieltä tai kirjoitettua kieltä on pakko ymmärtää ja osata käyttää oikein. On tärkeää ymmärtää, milloin käytetään puhekieltä ja milloin kirjakieltä.

Kannattaa ensin keskittyä siihen, että ymmärtää tavallista yleispuhekieltä. Kun ensin ymmärrät puhekielistä puhetta, opit myös pian puhumaan sitä, kun vain olet tekemisissä suomalaisten kanssa.

B. Etsi laatikosta sama lause kirjakiielellä ja kirjoita se puhekielisen lauseen viereen. Mikä on erilaista?

Minä olen suomalainen.
He odottavat vielä bussia.
Saanko lainata sinun kynääsi?
Ehditkö tehdä tämän tänään?
Minä menen illalla elokuviin.
Minulla ei ole puhelinta mukana.
Ei, vaan minä odotan minun kaveriani.
Me näemme minun kaveriani illalla seitsemältä.
Onko täällä jokin paikka, jossa voisin puhua puhelimesa?
Anteeksi, mutta oletko sinä varma, että tämä on sinun paikkasi?

Hän ei tule sinne.
Asutko sinä täällä?
Millainen olo sinulle jäi?
Voinko minä soittaa sinulle?
Onko sinulla rahaa?
Me tulemme illalla kotiin.
Mihin aikaan lähdet tänään töistä?
He sanoivat, että he tulevat kahdelta.
Oletteko te teidän mökillänne ensi viikonloppuna?
Lähdettekö katsomaan sitä uutta museota meidän kanssamme?

1. Mä oon suomalainen.

1. _____

2. Mulla ei oo puhelinta mukana.

2. _____

3. Mä meen illall leffaan.

3. _____

4. Millanen fiilis sulle jäi?

4. _____

5. Me nähään mun kaverii illalla seiskalt.

5. _____

6. Ehitsä tehä tän tänää?

6. _____

7. Se ei tuu sinne.

7. _____

8. Asuks sä tääl?

8. _____

9. Onks sul rahaa?

9. _____

10. Ne oottaa viel bussii.

10. _____

11. Voinks mä soittaa sulle?

11. _____

12. Onks tääl joku paikka, mis vois puhuu puhelimes?

12. _____

13. Anteeks, mut oot sä varma, et tää on sun paikka?

13. _____

14. Ei ku mä ootan mun kaverii.

14. _____

15. Saanks mä lainaa sun kynää?

15. _____

16. Ne sano ett ne tulee kahelta.

16. _____

17. Me tullaan illallal himaan.

17. _____

18. Monelt sä lähet tänää duunist?

18. _____

19. Oottekste teiän mökillä ens viikonloppuna?

19. _____

20. Lähettekste kattoon sitä uutta museoo meiän kans?

20. _____

C. Vertaile B-kohdan lauseita ja kirjoita alle pieni puhekielen teoria. Mikä puhekielessä on erilaista kuin kirjakielessä edellisten esimerkkien perusteella? Löydätkö lisää esimerkkejä? Sama sana voi sopia moneen kohtaan. Voit jatkaa tämän täyttämistä myöhemmin kurssilla!

pronominit (minä, sinä hän, me, te, he, tämä, tuo, se jne.): mun

kysymykset:

verbit: meen (menen)

numeroita: kahelta

omistusliite: mun kaverii

puhekielisiä sanoja ja slangisanoja: fiilis

Puhekieli

sanan loput: mis

me + verbi: me nähään

kaksi eri vokaalia → kaksi samaa vokaalia: kaverii

he+verbi: ne sano

d puuttuu: kahelta

muuta:

D. Kuulet puhekielisen lauseen. Mikä on sama lause kirjakielellä? Merkitse oikea numero sen lauseen viereen, jonka kuulet. Listassa on ylimääräisiä lauseita.

- ☐ Minä olen juoksija.
- ☐ Onko tämä jalkaprässi vapaa?
- ☐ Me näemme minun kaveriani illalla kuntosalilla.
- ☐ Hän ei tule tänne.
- ☐ He odottavat vielä bussia.
- ☐ Ei kun minä odotan minun kaveriani.
- ☐ Minulla ei ole puhelinta mukana kuntosalilla.
- ☐ Saanko lainata sinun joogamattoasi hetken?
- ☐ Onko sinulla rahaa?
- ☐ Tarvitsetko vielä noita viiden kilon painoja?
- ☐ Anteeksi, mutta oletko sinä varma, että tämä on sinun vesipullosi?
- ☐ Voisitko tulla varmistamaan?
- ☐ Onko saunan kiuas jo korjattu?
- ☐ Olen jäsen tällä salilla.
- ☐ Minulla on puhelin mukana salilla.
- ☐ Oletko sinä täällä lähellä?
- ☐ Ei kun minä otan sen minun kaveriltani.
- ☐ Asutko sinä täällä lähellä?

4 Keksi parin kanssa, mitä Yrjö, Miriam, Lasse ja Liina voisivat harrastaa. Mistä he pitävät? Mistä he eivät pidä? Katso apua seuraavalla sivulla olevista kuvista.

Yrjö

Pitää: _____

Ei pidä: _____

On kiinnostunut: _____

Miriam

Pitää: _____

Ei pidä: _____

On kiinnostunut: _____

Lasse

Pitää: _____

Ei pidä: _____

On kiinnostunut: _____

Liina

Pitää: _____

Ei pidä: _____

On kiinnostunut: _____

keilaus

kuntosali

tanssi

partio

lukeminen

jääkiekko

käsityöt (Harrastaa käsitöitä.)

espanjan kielen opiskelu

kuorolaulu

5 A. Muuta puhekieliset lauseet kirjakiielelle vihkoon.

1. Me ollaan futiaajii.

7. Ne pelaa jalkapalloo ulkona.

2. Mulla on kaks viikkoo aikaa treenata.

8. Tää on mun juomapullo.

3. Mikä sun tiimin nimi on?

9. Se meni isän kans uimaan.

4. Meiän kuntosali on Espoossa.

10. Asuks sä kentän lähellä?

5. Niill on hyvä joukkue.

11. Monelt sä tuut treeneihin?

6. Me tarvitaan uus valmentaja.

12. Mis oot?

B. Lue urheilulajien kuvaukset. Mistä lajista on kyse? Laatikossa ovat oikeat lajit puhekielellä. Kirjoita lajikuvauksen viereen sekä oikea puhekielinen että kirjakielinen sana.

säbä koris lentis lätkä futis sali treenit koutsu

a) Tämä on joukkuepele, jota pelataan ulkona isolla nurmikentällä. Pelissä on kaksi joukkuetta ja pallo yritetään saada vastustajan maaliin. Palloon ei saa koskea käsillä.

futis jalkapallo

b) Tämä on joukkuepele, jota pelataan jäällä, normaalisti jäähallissa. Pelissä on kaksi joukkuetta ja kolme tuomaria. Pelaajilla on mailat kädessä ja paljon suojavarusteita, mm. kypärä.

c) Tämä on joukkuepele, jota pelataan sisällä. Pelaajilla on mailat. Pallo yritetään saada vastustajan maaliin. Maalissa on maalivahti ja pallossa on paljon reikiä.

d) Tässä pelissä joukkueet ovat eri puolilla kenttää. Välissä on verkko, jonka yli pallo yritetään saada. Pallo yritetään iskeä vastustajan puolelle lattiaan. Pelissä täytyy olla nopea ja notkea sekä pystyä hyppäämään korkealle. Palloa ei saa potkia. Kesällä tätä peliä voi pelata ulkona.

e) Tämä on laji, jota harrastetaan lähinnä yksin. Usein ihmiset haluavat kuunnella musiikkia samalla kun harjoittelevat. Joillakin on tarkka harjoitusohjelma, jota he noudattavat. Lajin harrastajat myös miettivät joskus tarkasti, mitä he syövät. Useimmat haluavat saada lihaksiin lisää voimaa tai kestävyyttä. Tavoite voi olla myös lisätä nopeutta tai muokata omaa kehoa.

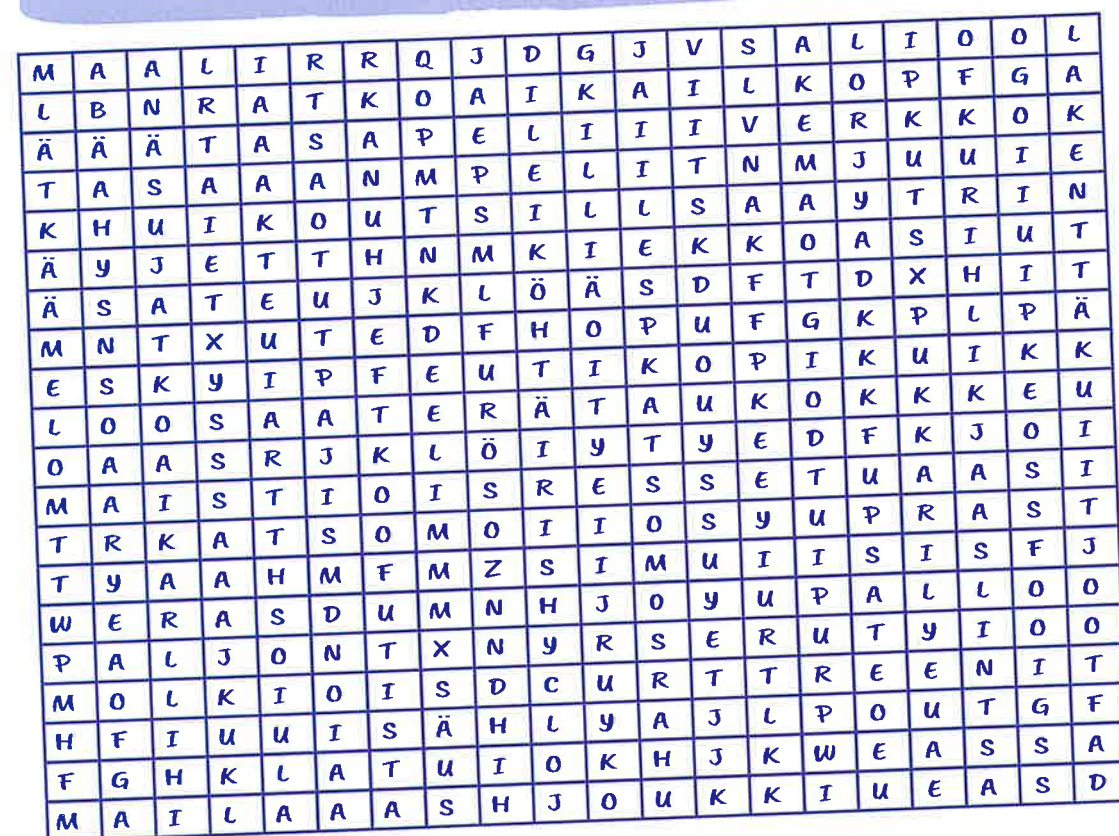
f) Tämä on joukkuepele, jota pelataan sisällä. Pallo yritetään saada vastustajan koriin. Tässä pelissä ei ole maalivahtia vaan kaikki yrittävät puolustaa. Pelissä on kaksi joukkuetta. Palloa käsitellään vain käsillä, sitä ei saa potkia.

g) Tämä on se aika päivästä tai viikosta, jolloin keskitytään oman lajin harjoitteluun. Joskus voi harjoitella yksin tai koko joukkueen kanssa. Voi harjoitella valmentajan kanssa tai yksin.

h) Tämä on henkilö, joka valmentaa joukkuetta tai urheilijaa. Hän on usein harrastanut samaa lajia itsekin, joten hän tietää hyvin, mitä pitää tehdä. Hän on saattanut myös kouluttautua ammattilaiseksi.

6 Löydätkö alla olevat urheiluun liittyvät sanat sokkelosta? Sanat voivat olla pystysuoraan tai vaakasuoraan. Mitä ne tarkoittavat? Kirjoita vihkoon.

maila	futis	koutsu	pallo	verkko	tasapeli
jatkoaika	sähly	erätauko	treenit	pele	kenttä
lätke	katsomo	maali	sali	pukkari	kiekko

7 Valitse harrastus ja esitä se pantomiimina ryhmälle. Älä siis puhu vaan näytä, miten lajia harrastetaan. Mikä ryhmä on ensimmäisenä esittänyt ja arvannut kaikki harrastukset?

jalkapallo	laskettelu	penkkiurheilu	jooga
lentopallo	sähly	tanssi	lenkkeily
käsityöt	jääkiekko	laulu	lukeminen
hiihto	purjehdus	teatteri	keilaus

8 A. Kuuntele viisi urheiluselostusta ja kirjoita kuvan viereen oikea numero.

B. Tutustu jonkun pelin tai urheilulajin sääntöihin. Selitä ne kaverillesi.
Voit ensin suunnitella hetken, mitä haluat kertoa.

Mikä on tärkeää?

Mitä ei saa tehdä?

Mikä lajin tavoite on?

Lajin nimi:

Onko lajissa joukkueita vai onko se yksilölaji?

Kuka voittaa ja miten?

Onko peli- tai suoritus aika rajattu?

9

Kuuntele, mitä eri ihmiset kertovat harrastuksestaan ja valitse oikein.
Selvitä ensin opettajan kanssa, mitä nämä harrastukset ovat, ja tutustu sanastoon.

A. Avantouinti.

Sanasto

totuttautua	vähitellen	jäsenmaksu
jääda koukuun	koppi	seura
ottaa pitkän kaavan mukaan	vierähtää pari tuntia	

- Hän on harrastanut avantouintia **18-vuotiaasta / 19-vuotiaasta**.
- Ensimmäisessä avantouintipaikassa **oli sauna / ei ollut sauna**.
- Harrastuksessa **voi käyttää kenkiä ja pipoa / ei saa käyttää kenkiä ja pipoa**.
- Avantouintipaikkoja on **joka puolella Suomea / vain rannikkokaupungeissa**.
- Avantouintiseuran jäsenyys **maksaa / ei maksa**.

B. Pelastuskoiratoiminta.

Sanasto

rauniokoira	viranomainen	koiranohjaaja	hälyreppu
rauniorata	henkilötsintä	ensiaputaitoinen	pelastuskoiratoiminta
paikkakunta	maastoetsintä	suunnistaa	laukaus
tiedotustilaisuus	etsintä	tottelevaisuus	hälytysryhmä
viedä mukanaan	häiriötekijä	savu	miellyttämisenhaluinen

- Koirat voivat etsiä metsästä **ihmisiä / toisia koiria**.
- Pelastuskoiratoimintaa harrastetaan **yksin / ryhmässä**.
- Pelastuskoiratoiminta kannattaa aloittaa, kun koira on **nuori / vanha**.
- Joskus koiran omistajan **täytyy myös olla mukana etsinnöissä metsässä / täytyy antaa koira etsintöihin ja jäädä itse kotiin**.

C. Kuntosali.

Sanasto

ulkoilma	lihassassa	naru
tulee tuloksia	sokeririippuvuus	kaveta
tukeva	hinnoitella	sarja
huikea	tuloksia tulee	hyöty
kehittyä	lepopäivä	tukea harjoittelua
huhkia	ajokoiranmallinen	

10. Harrastuksen aloittamiseen motivoi **treeniohjelma** / **kaveri**.
11. Tavoite oli ensin kasvattaa lihaksia erityisesti **käsissä** / **jaloissa**.
12. Kuntosaliharrastus on vaikuttanut myös siihen, mitä hän **ostaa** / **syö**.
13. Ensimmäisen puolen vuoden aikana tuloksia tuli **nopeasti** / **hitaasti**.

D. Jalkapallo.

Sanasto

pakki	puolustaa	voittaa
teema	hyökätä	hävitä
riistää	pelipaita	suositella
joukkuepelaaja	vastustaja	turnaus

14. Julia aloitti jalkapallon, koska **vanhemmat toivoivat** / **kaverit pelasivat myös**.
15. Kun vanhemmat katsovat peliä, Julialla on **huono fiilis** / **vähän stressiä**.
16. Julian mielestä jalkapallo on **kallis harrastus** / **hyvä harrastus**.

E. Sisustaminen.

Sanasto

lempipuuha	selostus	vlogata
sisustaminen	kierrellä	nolo
surkea kunto	rapsutella	kirppari
näperrellä	päällinen	

17. Siiri saa sisustusideoita **ystäviltä** / **lehdistä ja televisiosta**.
18. Siiri tekee **vlogia** eli **videoblogia nettiin** / **omaa paperista sisustuslehteä**.

F. Partio.

Sanasto

rinkka	partio	metsävaellus
ikäkuilu	erätaito	makuupussi
perinne	tukija	makuualusta
retkikeitin	välittää	partiolainen
laavu	selviytyminen	retkeilyvaruste
huokea	mielekäs	luottamus

19. Partio ja luonnossa liikkuminen ovat vastapainoa **työlle ja koululle** / **kaupunkielämälle**.
20. **Kaverit** / **vanhemmat** ohjasivat mukaan partioon.
21. Parasta partiiossa on **ystävät** / **hintaa**.

- 10** Mitä sinä harrastat? Kerro omasta harrastuksestasi parille ja yritä saada hänet innostumaan. Voit käyttää apuna alla olevia kysymyksiä. Voit myös pitää puheen harrastuksestasi ja videoida sen.

1. Mitä sinä harrastat?
2. Millainen harrastus se on?
3. Missä ja milloin harrastat?
4. Kuinka kauan olet harrastanut sitä?
5. Miten aloitit? Miksi?
6. Miksi se sopii juuri sinulle?
7. Millaiset ihmiset harrastavat sitä?
8. Kuinka paljon rahaa siihen kuluu? Entä aikaa?
9. Mitä kaikkia hyviä puolia harrastuksessa on?
10. Onko siinä jotain huonoja puolia?
11. Millaisia välineitä harrastus vaatii?
12. Mitä harrastus antaa sinulle?
13. Mitä tekisit, jos et harrastaisi tätä?
14. Voiko harrastuksesta tulla ammatti? Miten?

- 11** A. Katso parin kanssa kuvien henkilöitä. Mitä ajattelet heidän elämäntavoistaan? Mitä haluaisit sanoa heille?

Sinun pitää syödä enemmän...
Sinun pitää _____ vähemmän...
Olisi hyvä, jos tekisit...
Olisi hyvä, jos et...

- B. Keskustelkaa vielä omista elämäntavoistanne. Mitä sinä teet liikaa ja mitä liian vähän?

- 12** Keksi parin kanssa lyhyt jumppa, peli tai tanssi. Kirjoittakaa siihen kirjalliset ohjeet ja opettakaa uusi laji muille.

Mikä on tämän uuden lajin nimi? _____

Mitä välineitä tarvitaan mukaan? _____

Säännöt:

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____
7. _____
8. _____
9. _____
10. _____

- 13** Keskustelkaa pareittain tai pienissä ryhmissä alla olevista kysymyksistä.

1. Millainen on hyvä harrastus?
2. Onko ihmisellä hyvä olla harrastuksia?
3. Pidätkö pallopeleistä?
4. Pidätkö enemmän joukkuelajeista vai yksilölajeista?
5. Millaisia taide- tai kulttuuriharrastuksia sinulla on ollut?
6. Minkä ikäisenä lapsen on hyvä harrastaa?
7. Harrastetaanko sinun kotimaassasi samoja asioita kuin Suomessa?
8. Voiko ihmisellä/lapsella olla liikaa harrastuksia? Voiko harrastuksista olla jotain haittaa?
9. Milloin harrastus maksaa liikaa tai vie liian paljon aikaa?
10. Mitkä asiat vievät paljon vapaa-aikaasi, mutta eivät ole varsinaisia harrastuksia (esim. siivous)?
11. Mitä harrastusta haluaisit vielä joskus kokeilla?

SANASTO

estää _____	ohessa _____
iskeä _____	peliväline _____
joukkuelaji _____	puolustaa _____
keho _____	hyökätä _____
kestävyys _____	suojavaaruste _____
kypärä _____	varausmaksu _____
kärryt _____	varsinainen _____
maalivahti _____	vastustaja _____
muokata _____	vedonlyönti _____
notkea _____	väline _____
nurmikenttä _____	yksilölaji _____

Kappaleen 4 orientaatiotehtävä

Rakkauslauluja ja häävalsseja. Musiikki kertoo usein tunteista ja ihmissuhteista (rakkaudesta, erosta, ikävästä jne.). Vastaa kysymyksiin.

1. Millaisissa tilanteissa kuuntelet musiikkia? _____

2. Mitä suomalaisia lauluja tunnet? _____

3. Etsi musiikkikappale (laulu/biisi), jossa on suomenkieliset sanat ja yritä selvittää, mistä laulussa on kysymys.

4. Yritä etsiä laulun sanat netistä.

Esittäjä (bändi tai laulaja): _____

Kappaleen nimi: _____

Mistä luulet, että kappaleessa on kysymys? Esim. rakkaus, ero, ikävä, ilo?

4

Ihmissuhteet ja tunteet

- 1 A. Keksi parin kanssa tai pienessä ryhmässä perheeseen, sukuun ja läheisiin ihmissuhteisiin liittyviä sanoja (esim. äiti, kaveri...) Kuinka monta keksitte? Voitte sopia viiden minuutin aikarajan.

B. Keskustele parin kanssa tai pienessä ryhmässä seuraavista kysymyksistä.

1. Millainen perhe ja ystäväpiiri sinulla on?
2. Mitä tykkäät tehdä perheen tai ystävien kanssa?
3. Millainen ihminen sinä olet?
4. Oletko sosiaalinen ihminen vai viihdytkö paremmin yksin?
5. Millaisista ihmisistä sinä pidät?
6. Millaisista ihmisistä sinä et pidä?

- 2 A. Toista fraasit äänitteen perässä mahdollisimman tarkasti.

Onnea!
Paljon onnea!
Onneksi olkoon!
Onnea valmistuneelle!
Onnea syntymäpäivän johdosta! /
Onnea synttärisankarille!

Voi harmi!
Ikävä kuulla.
Sepä harmillista!
Olen pahoillani.
Pahoitteluni.
Anteeksi.

Mahtavaa!
Loistavaa!
Mieletöntä!
Hienoa!
Upeaa!
Vau!

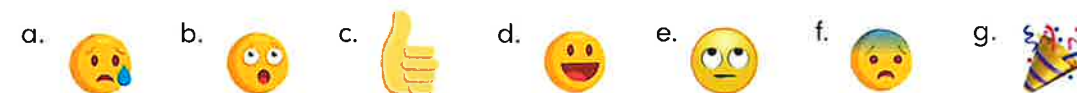
Otan osaa suruusi!
Lämmin osanottoni.
Olen pahoillani
puolestasi!

Tottakail!
Tokil!
Tietysti!
Älä edes kysy!
Ilman muuta!

Aijaa.
Okei.
Selvä juttu.
Kiitos tiedosta!

Ei voi olla totta?
Oikeasti?
Mitä ihmettä?
Älä viitsi!

- B. Katso alla olevia kuvia. Mikä emoji sopii parhaiten A-kohdan ilmauksiin? Entä sopiiko joku vastaus moneen kohtaan? Miksi? Kirjoita sopivan emojiin kirjain oikean kohdan alle.

- C. Sanelkaa fraasit pareittain. Toinen on A ja toinen B. A peittää B:n sanat ja B peittää A:n sanat. Keskittykää ääntämiseen ja intonaatioon.

A lukee:

A kirjoittaa:

1. Onnea synttärisankarille!
2. Lämmin osanottoni.
3. Ikävä kuulla.
4. Loistavaa!
5. Selvä juttu.
6. Ei voi olla totta!
7. Tietysti!

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____
7. _____

B kirjoittaa:

B lukee:

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____
7. _____

1. Paljon onnea!
2. Olen pahoillani puolestasi!
3. Sepä harmillista!
4. Mieletöntä!
5. Kiitos tiedosta!
6. Mitä ihmettä?
7. Tottakail!

3 A. Kuuntele tilanne ja valitse siihen sopiva vastaus. Kirjoita oikea numero vastauksen perään. Kuulet ensin kaikki A-kohdan tilanteet ja sitten vasta kaikki B-kohdan tilanteet.

A

Mitä ihmettä?

Selvä juttu, kiitti.

Onneksi olkoon!

Voi harmi!

Ikävä kuulla. Lämmin osanottoni.

B

Oikeasti?

Ikävä kuulla. Hyvää jatkoa sitten!

Paljon onnea!

Ilman muuta!

Älä viitsi!

B. Miten voisit reagoida, kun ystäväsi kertoo seuraavista asioista?

Mulla on niskat ihan jumissa.

Mä oon ollu tällä viikolla melkein joka ilta ylitöissä.

Mä oon ajatellut perustaa startupin (oman firman).

No niin, nyt siellä sataa.

Miten loma meni?

Huh, olipahan viikonloppu!

Saanko laittaa tämän kuvan meistä nettiin?

Lähetkö mun kaa juokseen?

Hei, kuulitsä jo, että Leena on raskaana?

Haluisitko lähtee mun kaa teatteriin?

Olen saanut uuden työpaikan!

Me saatiin se ihana kämppä (asunto)!

Olen kuullut, että yhteinen kaveri on mennyt naimisiin.

Isäni on kuollut.

Oon tulossa kaupunkiin ensi viikolla. Saanko tulla sohvalle yöks?

Meidän on pakko ostaa uus auto sen vanhan romun tilalle.

Mä en tiedä miks, mutta nukuin tosi huonosti viime yönä.

Minulla oli tosi tylsä viikonloppu.

4 Kuuntele, millainen tunnetila puhujalla on. Valitse oikea vaihtoehto.

1. a) vihainen
b) rakastunut

2. a) rakastunut
b) surullinen

3. a) surullinen
b) innostunut

4. a) yllättynyt
b) vihainen

5. a) rakastunut
b) pettynyt

6. a) iloinen
b) surullinen

7. a) vihainen
b) innostunut

8. a) iloinen
b) pettynyt

9. a) huolestunut
b) innostunut

10. a) surullinen
b) iloinen

11. a) huolestunut
b) iloinen

12. a) innostunut
b) surullinen

5 A. Keskustele parin kanssa tai pienessä ryhmässä seuraavista kysymyksistä.

1. Milloin sinä kuuntelet musiikkia?
2. Millaisesta musiikista pidät? Miksi?
3. Millaisesta musiikista et pidä? Miksi?
4. Mitä hyvää musiikin kuuntelemisessa on? Entä huonoa?
5. Soitatko jotain soitinta?
6. Pidätkö laulamisesta?
7. Millaista musiikkia kuuntelet, kun olet surullinen?
8. Millaista musiikkia kuuntelet, kun olet iloinen?
9. Käytkö konserteissa? Millaisissa haluaisit käydä?
10. Millaista suomalainen musiikki on verrattuna sinun kotimaasi musiikkiin?

B. Kuuntele alla olevat laulut. Mihin tilanteisiin ne mielestäsi sopivat?
Mistä aiheista laulut kertovat?

Anssi Kela: 1972

Jenni Vartiainen: Minä sinua vaan

Vesa-Matti Loiri: Elegia

Sanni: Me ei olla enää me

Elastinen: Eteen ja ylös

6 Jatka lauseita.

1. Olen iloinen, kun _____
2. Äiti on hätäntynyt, kun _____
3. Opettaja on pettynyt, kun _____
4. Opiskelija on innostunut, kun _____
5. Olen yllättynyt, kun _____
6. Kaverini ovat yllättyneitä, kun _____
7. Olen surullinen, kun _____
8. Olen aina iloinen, kun _____

7 A. Etsi sanasokkelosta suku- ja perhesanoja. Sanat voivat olla vaaka- tai pystysuoraan.

avomies veli serkku morsian äiti
sisko setä leski tätti sulhanen ex-puoliso eno
anoppi appi kumppani puoliso isä suku

A	D	Y	E	X	-	P	U	O	L	I	S	O	J	E	T	I	O	S	D
G	H	Y	J	K	L	Ö	P	Y	R	F	D	V	N	M	V	E	L	I	A
G	Y	U	K	S	G	E	Ä	I	T	I	A	G	N	I	O	P	E	S	A
A	B	E	N	O	G	B	N	I	Y	T	R	F	G	H	Y	U	I	O	O
A	V	U	O	P	I	Y	R	U	O	P	L	I	I	S	Ä	N	U	R	I
V	T	U	E	M	O	R	S	I	A	N	A	F	F	A	A	V	W	Q	U
F	U	E	W	M	O	U	Y	T	R	D	H	I	O	V	O	O	S	O	U
V	R	S	N	Y	U	A	S	T	I	Y	U	P	O	O	A	S	E	S	A
H	U	I	S	K	A	T	A	T	Ä	T	I	A	U	M	U	U	R	I	O
O	O	S	S	I	N	K	O	L	E	S	K	I	K	I	U	K	K	U	A
V	I	K	K	U	V	E	L	I	P	U	O	L	I	E	E	U	K	U	U
K	H	O	I	J	A	H	T	A	I	S	T	A	A	S	U	U	U	S	T
U	U	N	I	S	S	A	A	N	O	P	P	I	I	S	U	R	W	U	Y
M	I	A	P	P	I	N	U	O	P	E	S	T	R	U	I	O	M	K	O
P	A	A	S	I	O	L	I	K	I	N	V	I	R	W	E	Y	H	W	S
P	P	U	O	L	I	S	O	J	O	F	I	S	K	O	J	O	K	O	S
A	U	R	I	N	K	G	O	O	S	F	E	L	I	S	E	T	A	I	S
N	U	O	R	I	S	O	K	O	P	I	I	I	S	O	I	S	Ä	T	K
I	O	S	S	E	T	Ä	J	A	T	A	T	I	T	Ä	T	T	I	S	D
H	I	O	U	S	R	E	T	U	I	S	U	L	H	A	N	E	N	M	U

B. Mitä alla olevat perheeseen liittyvät puhekielen sanat tarkoittavat?

mutsi _____ systeri _____
 faija _____ frendi _____
 broidi _____ chillaa/hengaa _____

C. Lue viestit ja ympyröi niistä sanat, jotka ovat puhekieltä.

Hei mutsi, voinko mä lainaa autoa tänään? 😊

Monelt se olis? Iskä tais olla jossain pelissä illalla.

Oikeesti? Vitsi mä niin tarviin sen tänään. Mä saisin Makelta yhen pöydän ilmaseks. Emmä saa sitä missään bussissa vietyä.

Mä voin tarkistaa iskältä. Eiks Make siis ite tarvii pöytää?

Ei ku se pöytä ei mahu sen kämpppään. Viitkö siis kysyy iskältä? Ollis tosi kiva.

Kyl sä saat sen auton. Iskä sano, et se voi hyvin skipata sen pelin.

Jee! Kiitti ihan sairaasti! 😊

No eipä mitään. Tuu vaan hakemaan se ite tosta pihasta.

Mä tuun. Nähään illalla!

8 A. Millainen ihminen voi olla? Keksikää yhdessä adjektiiveja (millainen?).

Ulkonäkö (mitä näet)

Tunne (mitä on sisällä)

pitkä

vihainen

**B. Keskustelkaa pareittain tai pienissä ryhmissä. Mitä teet kun olet...?
Milloin viimeksi tunsit näin?**

vihainen	ärtynyt	innostunut	tyytyväinen	pettynyt
iloinen	väsynyt	loukkaantunut	tyytymätön	surullinen

C. Keskustelkaa pareittain tai pienissä ryhmissä alla olevista kysymyksistä.

1. Millainen on hyvä ystävä?
2. Millainen on huono ystävä?
3. Millainen ihminen on kaunis?
4. Millaisista asioista voi puhua hyvän ystävän kanssa?
5. Mistä aiheista on hyvä keskustella myös tuntemattomien kanssa?
6. Millaisia ovat henkilökohtaiset asiat, joista ei puhuta?
7. Mitkä voisivat olla hyviä tai huonoja keskustelunaihteita?
8. Mistä sinä yleensä keskustelet kavereiden, perheen tai puolittutujen kanssa?

9 Menkää 3–6 opiskelijan ryhmiin. Tämä ryhmä on nyt perheesi. Voitte päättää roolit (vaimo, lapsi, veli, mummo jne.), mutta se ei ole pakollista. Kuvitelkaa, että istutte kotona ruokapöydän ääressä ja keskustellette esimerkiksi seuraavista aiheista:

Miten sun päivä meni?

Mennäänkö huomenna shoppailemaan?

Mitä te teitte kurssilla?

Katsotaanko tv:tä?

Ootko siivonnut?

Muuten, kahvinkeitin meni rikki tänään. Mitä me tehtäis sille?

Sun äiti soitti.

Voit sä viedä roskat samalla kun menet aamulla?

Pitäiskö pestä pyykkiä?

Nukuit sä hyvin viime yönä?

Mihin aikaan herätään huomenna?

Tilataanko pizzaa huomenna?

Ootko jo käynyt kaupassa?

Tykkäätkö jalkapallosta?

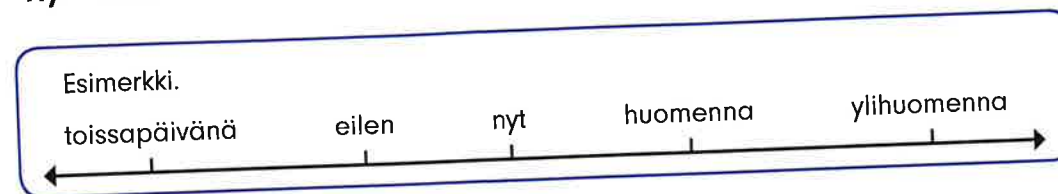
Mitä tehtäis viikonloppuna?

Oletko menossa ravintolaan kaverin kanssa tällä viikolla?

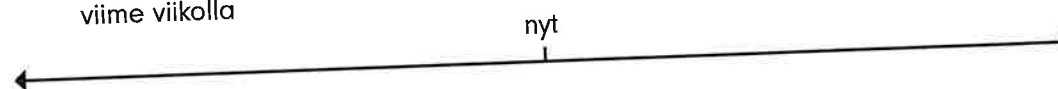
Rakastatko mua?

Mistä muusta voi keskustella kotona perheen kanssa?

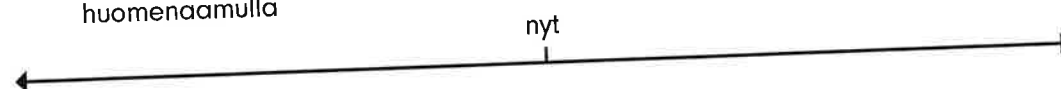
- 10 A. Kertaa ajanilmauksia. Järjestä ne menneisyydestä tulevaisuuteen. "Nyt" tarkoittaa tätä hetkeä, kun teet tätä tehtävää.

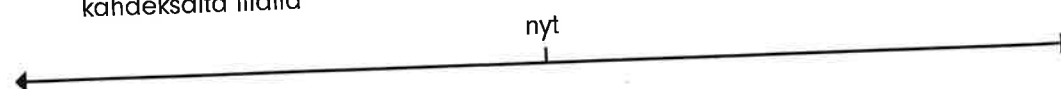
1. ensi vuonna
eilen
ylihuomenna
toissapäivänä
viime viikolla

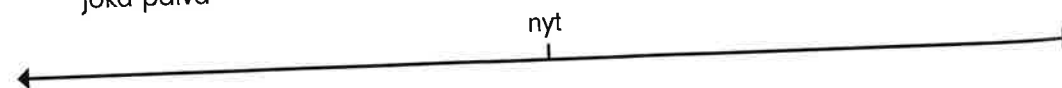
2. Vuoden päästä
Ennen vuotta 2000
10 vuotta sitten
tänään aamulla
huomenaamulla

3. Tunnin päästä
10 minuuttia sitten
Tänään klo 22 jälkeen
viideltä aamuyöllä
eilen illalla
kahdeksalta illalla

4. äsken
kohta
noin kuusi vuotta sitten
lähivuosina
joka päivä

- B. Harjoittele aikaa ilmaisevia fraaseja kilpailulla. Etsi ohjeiden mukaan oikeita sanoja alla olevasta listasta. Jokaisesta oikeasta vastauksesta saa yhden pisteen. Opettaja ottaa aikaa.

Ensimmäinen (viisi minuuttia): Etsi kaikki ajanilmaukset, joissa tapahtuma on menneisyydessä eli historiassa. Esim. "Eilen". Voit käyttää värikyniä tai kirjoittaa sopivien ajanmääreiden viereen M (menneisyys).

Toinen (viisi minuuttia): Etsi kaikki ajanilmaukset, joissa tapahtuma on tulevaisuudessa. Esim. "huomenna". Voit käyttää värikyniä tai kirjoittaa sopivien ajanmääreiden viereen T (tulevaisuus).

Kolmas (viisi minuuttia): Etsi kaikki ne ajanilmaukset, joissa tapahtuma jatkuu eli se on sekä menneisyydessä, nykyhetkessä ja tulevaisuudessa. Esim. "joka päivä". Voit käyttää värikyniä tai kirjoittaa sopivien ajanmääreiden viereen J (jatkuva tapahtuma).

Kymmenen minuutin päästä	Ens vuonna	Keskiyöllä
Ens viikon maanantaina	Joka vuosi	Samaan aikaan
Viime torstaina	Viikoittain	Niihin aikoihin
Vuosi sitten	Viime kuussa	Viime päivinä
Joskus viime vuonna	Viikon päästä	Silloin
Vuonna miekka ja kirves	Päivittäin	Silloin tällöin
Kuus vuotta sitten	Joskus kauan sitten	Joskus
Ens viikolla	Ehkä tulevaisuudessa	Koko yön
Viime kuussa	Vartin verran	Vuorokauden ympäri
Ensi heinäkuun puolivälissä	Vuosittain	24/7
Toista tuntia sitten	Kohta	Ympäri vuoden
Jo viistoista minuuttia	Äsken	Aina
Puolen tunnin päästä	Hetken päästä	Ei koskaan
Puol viideltä tänään	Vähän myöhemmin	Joka kerta
Kerran viikossa	Aikaisintaan ensi kuussa	Joka ikinen päivä
Puolitoista vuotta sitten	Iltaisin	
Viiden vuoden kuluttua	Illemmalla	

11 A. Kuulet neljä juhlapuhetta. Mikä juhla on kyseessä? Merkitse juhlat oikeaan järjestykseen numeroilla.

tervetuliaispuhe ☐ hautajaiset ☐ hääpuhe ☐ yo-juhlat ☐ läksiäiset ☐

B. Valmistaudu pienessä ryhmässä oman puheen pitämiseen. Pohtikaa ensin yhdessä alla olevia kysymyksiä.

Millaisissa tilanteissa voi pitää puheen?

Mitä asioita on hyvä muistaa,
kun pitää puheen?

Millainen on hyvä puhe?

Mistä voi puhua?

Millainen rakenne on hyvässä puheessa?

Kuinka pitkä tai lyhyt hyvä puhe on?

Miten hyvä puhe alkaa?

Milloin puhe voi olla hauska?

Milloin sen täytyy olla vakava?

12 Mieti itsestäsi kolme asiaa, joista kaksi on totta ja yksi ei ole totta. Kerro asiat ryhmässäsi. Muut opiskelijat kysyvät lisää ja yrittävät selvittää, mikä asia ei ole totta. Se, joka ei jää valheesta kiinni, on paras valehtelija.

Väite 3: _____

1. Millaisista aiheista musiikki usein kertoo?
2. Mitä tunteita musiikilla tavallisesti ilmaistaan?
3. Onko sinulla suomalaisia ystäviä tai perheenjäseniä?
4. Mistä asioista heidän kanssaan voi puhua (anna viisi esimerkkiä)?
5. Tykkäätkö kuunnella muiden puheita?
6. Mitä kysymys "Mitä kuuluu?" tarkoittaa sinun kulttuurissasi?
7. Miten suomalaiset vastaavat, kun kysyt heiltä, "mitä kuuluu"?
8. Miten keskustelut yleensä aloitetaan Suomessa?
9. Miten suomalaiset mielestäsi suhtautuvat tervehtimiseen? Entä miten kättelyyn, halaamiseen ja poskisuudelmiin?
10. Kuinka kaukana tai lähellä tavallisesti ollaan, kun jutellaan Suomessa?
Entä millainen on katsekontakti?
11. Puhuvatko suomalaiset kovalla äänellä? Entä puhuvatko he samaan aikaan
tai keskeyttävätkö he toisiaan? Onko asia eri tavalla sinun kotimaassa?
12. Miten suomalaiset osoittavat, että he kuuntelevat mitä toinen sanoo?
Entä mihin sinä olet tottunut?
13. Missä ja milloin suomalaiset ovat mielellään hiljaa?
14. Mistä asioista yleensä ei haluta puhua ollenkaan?

SANASTO

asunto _____	puhe _____
ero _____	puolituttu _____
hautajaiset _____	remppa _____
henkilökohtaiset asiat _____	soitin _____
huolestunut _____	sosiaalinen _____
ikävä _____	start up _____
ihmissuhde _____	suku _____
innostunut _____	surullinen _____
g + johdosta _____	sydänsuru _____
jumissa _____	synttärisankari _____
kaa = kanssa _____	tervetuliaispuhe _____
koti-ilta _____	treeni _____
kämppä _____	tunne _____
laulu, kappale, biisi _____	tuntematon _____
liittyä _____	tyytymätön _____
loukkaantunut _____	tyytyväinen _____
läksiäiset _____	valmistua _____
niska _____	valmistujaiset _____
olla pahoillaan _____	viihtyä _____
osanotto _____	yo-juhlat _____
pahoitella _____	ystäväpiiri _____
palaveri _____	ärtynyt _____
pettynyt _____	

Kappaleen 5 orientaatiotehtävä

Haluat tehdä kiertomatkan Suomessa ja käydä kahdessa kaupungissa. Missä käyt, miten menet sinne ja mitä matka maksaa? Etsi tiedot netistä ja kirjoita alla olevaan taulukkoon.

Lähtöpaikka:

Kohde 1:

Matka 1. Millä matkustat (esim. bussilla, junalla...), ja mitä matka maksaa?

Kohteen 1 majapaikka tai yksi nähtävyys:

Kohde 2:

Matka 2: Millä matkustat, ja mitä matka maksaa?

Kohteen 2 majapaikka tai yksi nähtävyys:

Matka 3 (paluu lähtöpaikkaan): Millä matkustat, ja mitä matka maksaa?

5

Matkustaminen

- 1 A. Keskustelkaa pareittain tai pienissä ryhmissä, mitä hyviä ja mitä huonoja puolia eri kulkuvälineillä matkustamisessa on.

	+	-
bussi		
oma auto		
lentokone		
juna		
polkupyörä		
helikopteri		
laiva		
soutuvene		
omat jalat		

- B. Keskustele parin kanssa tai pienessä ryhmässä seuraavista kysymyksistä.

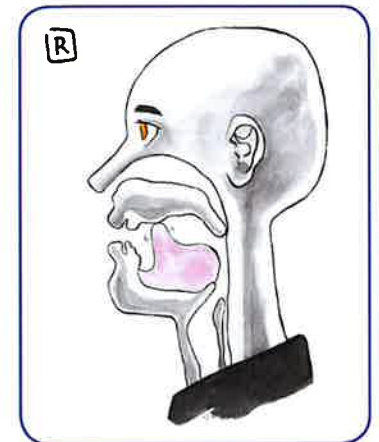
1. Mistä sinä olet kotoisin?
2. Millainen paikka se on?
3. Missä eri paikoissa olet asunut?
3. Missä haluaisit asua?
4. Missä sinä et haluaisi asua?
5. Onko sinulla auto? Millainen?
6. Mihin haluaisit matkustaa?
7. Mitä kulkuvälinettä käytät tavallisesti?
8. Miten julkinen liikenne on erilainen Suomessa kuin sinun kotimaassasi?
9. Miten julkinen liikenne voisi toimia paremmin?
10. Missä paikassa haluaisit käydä Suomessa?

- 2 A. Harjoittele sanomaan r. Kuuntele sanat ja toista perässä.

Kieli on r-äänteessä samassa kohdassa kuin äänteissä t ja d. Jos r tuntuu vaikealta, voit kokeilla sanoa sitä ennen d ("drr").

Ranska	Praha	Portugali
Ruotsi	Bryssel	Barcelona
Rovaniemi	Kreikka	Belgrad
	Kroatia	Kiiruna
		Pori

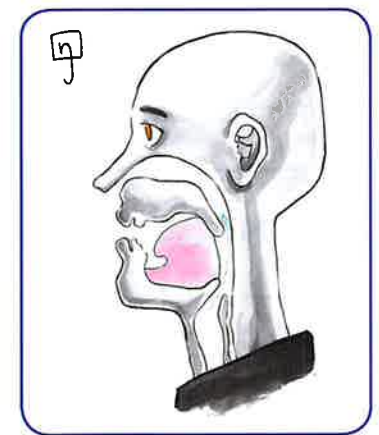

- B. Harjoittele sanomaan ng. Kuuntele sanat ja toista perässä.

Äng-äänne kirjoitetaan joko ng=ŋ tai nk=ŋk. Siinä kieli on suun takaosassa ja ilma kulkee ulos nenän kautta.

Helsinki	Kangasala
Helsingissä	Kangasalla
kaupunki	Köngäs
kaupungin	Könkäällä

- 3 A. Suomen kielessä kaksi eri vokaalia voi olla peräkkäin. Toista perässä ja ympyröi, mitkä näistä ovat vaikeita sinulle. Voit vielä katsoa kappaleesta 1, missä kohdassa kieli on suussa eri vokaaleissa.

ai	ei	oi	ui	yi	äi	öi	au	eu
iu	ou	äy	öy	ie	uo	yö	iy	ey

B. Sanelkaa pareittain alla olevat paikannimet, joissa on kaksi erilaista vokaalia peräkkäin. Toinen on A ja toinen B. A peittää B:n sanat ja B peittää A:n sanat.

A lukee:

1. Kouvola
2. Heinävesi
3. Keuruu
4. Kuopio
5. Tornio
6. Rovaniemi
7. Oulu
8. Ranua
9. Kiuruvesi
10. Valkeakoski

A kirjoittaa:

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____
7. _____
8. _____
9. _____
10. _____

Jos et ole varma,
missä tämä paikka
on, katso kartasta
puhelimella!

B kirjoittaa:

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____
7. _____
8. _____
9. _____
10. _____

B lukee:

1. Puola
2. Ukraina
3. Sveitsi
4. Saudi-Arabia
5. Kroatia
6. Romania
7. Etiopia
8. Etelä-Korea
9. Ruanda
10. Liettua

C. Keksi parin kanssa sanoja, joissa alla olevat vokaalit ovat peräkkäin. Keksitkö sanoja myös tähdellä merkittyihin vokaaleihin?

- ai: vaikea
- ei: _____
- oi: _____
- ui: _____
- yi: _____
- äi: _____
- öi: _____
- au: _____
- eu: _____
- iu: _____
- ou: _____
- äy: _____
- öy: _____
- ie: _____
- uo: _____
- yö: _____
- iy*: _____
- ey*: _____